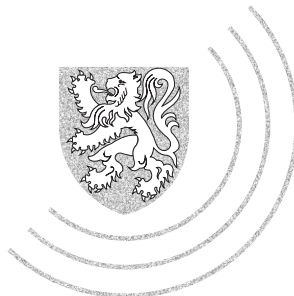

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

6 december 2001

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 2002**

BELEIDSBRIEF

**Vlaams Woonbeleid
Beleidsprioriteiten 2001-2002**

BELEIDSBRIEF

**Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid
Beleidsprioriteiten 2001-2002**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden,
Huisvesting en Stedelijk Beleid
uitgebracht door de heren Jo Vermeulen en Marcel Logist
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jan Penris.

Vaste leden :

de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren, de heren Boudewijn Laloo, Mark Van der Poorten ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heer Julien Demeulenaere, mevrouw Dominique Guns, de heer Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Christian Verougstraete ;

mevrouw Anne-Marie Baeke, de heer Marcel Logist ;

de heer Dirk Holemans ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Carl Decaluwe, Jan Verfaillie, de heer Johan Weyts ;

de heren Jozef Browaeys, Marc Cordeel, Patrick Lachaert, Stefaan Platteau ;

de heer Filip De Winter, mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heren Herman De Loor, Dany Vandenbossche ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

12-A (2000-2001)

- Nr. 1 : Advies van de SERV over het begrotingsbeleid 2002 van de Vlaamse Gemeenschap

13 (2001-2002)

- Nr. 1 : Toelichting

14 (2001-2002)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Amendementen
- Nr. 3 : Verslag

15 (2001-2002)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen + Errata bij de bijlagen
- Nrs. 2 tot 6 : Amendementen

16 (2001-2002)

- Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

Zie ook :

908 (2001-2002)

- Nr. 1 : Beleidsbrief Vlaams Woonbeleid

887 (2001-2002)

- Nr. 1 : Beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid

INHOUD

Blz.

DEEL 1 : HUISVESTING

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting	6
1. Inleiding	6
2. Betaalbaarheid van de huisvesting en verhoging van het sociaal aanbod	6
2.1. De verhoging van het aanbod aan woningen	6
2.2. PPS-constructies	7
2.3. Sociale huurwoningen	7
2.4. Mechanismen voor overgang naar aankoop huurwoning	8
2.5. Sociale koopwoningen	8
2.6. Erkende kredietvennootschappen	8
2.7. Geïntegreerd beleid – programmatie (zowel huisvesting als sociale huisvesting)	9
3. Verhogen van de woonkwaliteit	9
3.1. Kwaliteit van woningen en woonomgeving	9
3.2. Kwaliteitsbewaking	9
3.3. Evaluatie van het instrumentarium	9
3.4. Ondersteunen van subsidiestelsels afgestemd op kwaliteitsbewaking	10
4. Het ondersteunen van particulieren	11
5. Doelgroepenbeleid	12
6. Beter Bestuurlijk Beleid – beleid op middellangetermijn	12
7. Besluit	12
II. Algemene bespreking	13
1. Algemene beschouwingen	13
2. Aanbod aan sociale woningen	13
2.1. 15.000 extra sociale huurwoningen	13
2.2. Publiek-private samenwerking (PPS)	16
2.3. Aankoop bestaande woningen en opname in het sociaal huurpatrimonium – ruimtelijke spreiding	17
2.4. Relatie van het woonbeleid met het ruimtelijk beleid – grondreserves – woonbehoeftestudies	18
3. Betaalbaar wonen en bouwen	19
4. Lokaal woonbeleid	19
5. Hervorming van de sector huisvesting	21
6. Ondersteunen van particulieren voor het huren of aankopen van een woning	23
7. Kwaliteit van de woningen en woonomgeving	24
8. Huursubsidies	25
9. Heffing op leegstand en verkrotting	26
10. Voorkooprecht	27
11. Uitvoering Vlaamse Wooncode – beheersovereenkomsten – solidariteitsfonds	27
12. Sociaalhuurbesluit vanaf 1 januari 2001	28
13. Doelgroepenbeleid – geïntegreerd beleid	28
14. Erkende kredietvennootschappen	29

III. Artikelsgewijze bespreking	29
IV. Indicatieve stemmingen	29
DEEL 2 : BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN STEDENBELEID	
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid	30
1. Stand van zaken	30
2. Krachtlijnen Binnenlandse Aangelegenheden voor 2002	30
2.1. Een Vlaams gemeente- en provinciedecreet	30
2.2. Begeleiding intercommunales bij nieuw decreet intergemeentelijke samenwerking	31
2.3. Het debat over de kerntaken en de bevoegdheden van de bestuursniveaus	31
2.4. Oprichting van een vormingscentrum	31
2.5. Het decreet tot hervorming van het Gemeentefonds	32
3. Krachtlijnen Stedenbeleid voor 2002	32
3.1. Oprichten van een Stedenfonds	32
3.2. Decreet ondersteuning stadsvernieuwingprojecten	33
4. Kengetallen van de begroting 2002	33
4.1. Programma 53.1 Lokale en regionale besturen	33
4.1.1. Lokale financiën	33
4.1.2. Vorming van mandatarissen en ambtenaren	34
4.1.3. Kredieten algemeen beleid	34
4.1.4. Specifieke subsidiëring van werken	34
4.2. Programma 53.2 Stedenbeleid en Sociaal Impulsfonds	35
4.2.1. Sociaal Impulsfonds	35
4.2.2. Kredieten algemeen beleid	35
II. Bespreking Binnenlandse Aangelegenheden	35
1. Algemene beschouwingen	35
2. Uitvoering communautaire akkoorden – bestuurlijke organisatie	36
2.1. Vlaams gemeente- en provinciedecreet	36
2.2. Rechtstreekse verkiezing van de burgemeester (en van de gouverneur)	36
2.3. Kerntakendebat	36
3. Vereenvoudiging van de regelgeving	37
3.1. Hervorming van de basisfinanciering van de gemeenten	37
3.2. Vereenvoudiging administratief toezicht	38
3.3. Vlaamse subsidiestromen naar de lokale besturen	39

4. Versterken van de lokale democratie en bestuurskracht	39
4.1. Statuut van de lokale mandatarissen	39
4.2. Gemeentelijk personeelsbeleid	40
4.3. Intergemeentelijke samenwerking	41
4.4. Pilootprojecten samenwerking gemeenten – OCMW's	41
4.5. Geïntegreerd loket – portaalsite van de Vlaamse overheid – sociaal huis	41
4.6. Districtsraden	41
5. Gemeentelijke financiën	42
5.1. Financiële gevolgen van de politiehervorming voor het opstellen van de gemeente- begrotingen 2002	42
5.2. Gelijke boekhoudkundige regels voor gemeenten en OCMW	43
5.3. Gemeentelijk effectenrapport (GER)	43
5.4. Problematiek van laattijdige doorstorting – gewestbelastingen	43
6. Varia	44
6.1. Provinciefonds	44
6.2. Plattelandsbeleid	44
6.3. Omzendbrieven Peeters betreffende het taalgebruik	44
III. Bespreking Stedenbeleid	44
1. Algemene beschouwingen	44
2. Stadsvernieuwingsfonds	44
3. Studies en campagnes inzake stedenbeleid	45
4. Stedenfonds	46
5. Inclusief beleid	46
6. Europese ministerconferentie Stedenbeleid van 8 en 9 oktober 2001	46
IV. Indicatieve stemmingen	47

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid besprak op 13, 20 en 29 november 2001 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 2002. Het ontwerp van decreet werd besproken samen met de beleidsbrief Vlaams Woonbeleid (*Parl. St. Vl. Parl.* 2001-2002, nr. 908/1) en de beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid (*Parl. St. Vl. Parl.* 2001-2002, nr. 887/1). De bespreking had betrekking op de bevoegdheden van de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, en van de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid.

DEEL 1 : HUISVESTING

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting

1. Inleiding

De minister herinnert aan de beleidsnota 2000-2004 waarin volgende missie werd geformuleerd : "De Vlaamse overheid wil dat iedereen – ook de gezinnen met de minste kansen – in een behoorlijke woonomgeving, tegen een betaalbare prijs en met woonzekerheid over een aangepaste woning van goede kwaliteit beschikt". In de beleidsnota werden zes strategische doelstellingen en enkele kritische voorwaarden vooropgesteld om deze missie tot een goed einde te brengen. De voorliggende beleidsbrief Vlaams Woonbeleid bouwt verder op deze doelstellingen.

Het beleid van de minister zal gebaseerd zijn op volgende prioritaire krachtlijnen :

- de realisatie van 15.000 bijkomende sociale huurwoningen ;
- het vanuit een geïntegreerd woonbeleid uitwerken van een programmatie op Vlaams niveau met betrekking tot huisvesting en sociale huisvesting in het bijzonder ;
- harmonisering van de reglementering van verlaten bedrijfsruimten en woningen, zoals opgenomen in het aangepaste regeerakkoord ;

- in het kader van het project 'Beter Bestuurlijk Beleid' komen tot een duidelijke scheiding tussen beleidsvoorbereidende en beleidsuitvoerende taken binnen de huisvestingssector.

2. Betaalbaarheid van de huisvesting en verhoging van het sociaal aanbod

2.1. De verhoging van het aanbod aan woningen

De doelstelling uit het regeerakkoord om tegen het einde van de legislatuur het aantal beschikbare sociale huurwoningen met 15.000 te verhogen wordt onverkort verdergezet. In 2000 en 2001 werden hiertoe de respectievelijke investeringsvolumes van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM) verhoogd. In 2002 wordt het verhoogde investeringsvolume aangehouden, met name 220.310.400 euro in de huursector en 87.580.800 euro in de eigendomssector.

Geraamd wordt dat momenteel ongeveer eenderde van de doelstelling gehaald is. Via de klassieke investeringskanalen komen de beoogde realisaties aan de huidige ritmes in het gedrang. Op korte termijn zal onderzocht worden op welke manier de inbreng van private initiatiefnemers effectief en efficiënt kan gerealiseerd worden. In combinatie met een geheroriënteerd huursubsidiestelsel zal de minister deze doelstelling verder absolute prioriteit geven.

De doelstelling van de 15.000 bijkomende huurwoningen betekent nochtans geen afbouw van de ruimte voor eigendomsverwerving. Voor 2001 is een programma goedgekeurd van 19 projecten (opstart van de realisaties in 2002) voor de bouw en renovatie van 201 sociale koopwoningen in de kernen van diverse Vlaamse steden en gemeenten.

De minister wenst ook in 2002 die klemtoon te behouden, omdat hierdoor zowel wordt ingespeeld op de bestaande behoefte aan betaalbare en kwaliteitsvolle koopwoningen als op het vernieuwen en opwaarderen van stads- en dorpskernen.

De minister merkt op dat de extra sociale huurwoningen niet altijd in de vorm van nieuwbouw hoeven te gebeuren. De investeringsmiddelen kunnen sinds 2001 ook meer georiënteerd worden naar het verwerven van reeds bestaande, kwaliteitsvolle woongelegenheden, die dan eventueel met beperkte aanpassingen en beperkte huurkosten snel als sociale huurwoning in het patrimonium opgenomen kunnen worden. Die aanpak, die met groot succes verkend is in 2001, heeft tal van voordelen : de projecten zijn bijna altijd kleinschalig, ze situ-

eren zich in de bestaande woonkernen, de dagdagelijkse voorzieningen op buurtniveau (winkel, busverbindingen, school) en infrastructuur zijn reeds aanwezig. Er is een zo goed als automatische mix inzake woningtype en op socio-economisch vlak, en ze zijn snel te realiseren. Die aanpak is een zinvolle aanvulling van de bestaande instrumenten ter realisatie van sociale huisvesting en zal in 2002 worden voortgezet.

De minister benadrukt hoe belangrijk het is om huurders ertoe aan te zetten eigenaar te worden. Dit alles maakt deel uit van een programmatie gebaseerd op een geïntegreerd woonbeleid vanuit de bezorgdheid voor de leefbaarheid van gebieden, het niet verder aantasten van het milieu, het bevorderen van de woningvoorziening, het economisch beleid gericht op open markten en vrije concurrentie, alsook de bereikbaarheid van winkels, scholen, publieke voorzieningen en werk. De overheid zal op de hoogte moeten zijn van de ontwikkelingen van de woningvoorraad en van de huisvesting van relevante groepen bewoners, en zicht moeten krijgen op vraag en aanbod op middellange termijn.

Om de coördinatie van het belangrijkste deelaspectprogramma met betrekking tot de 15.000 sociale huurwoningen optimaal te laten verlopen, wordt nog in 2001 binnen de administratie een projectcel opgestart. De werking en de opdracht van de programmacel 15.000 is nagenoeg onmogelijk zonder een planmatige aanpak van de beoogde realisaties. De minister wil dan ook in 2002 overschakelen van het individueel goedkeuren van projecten en bijhorende middelen naar één gezamenlijke programmatie sociale huisvesting, waarin alle deelprogramma's en bijhorende investeringsmiddelen zijn verwerkt, getoetst én geprioriteerd conform de doelstellingen van het Vlaams woonbeleid.

Om de diverse financieringsstromen van het programma Huisvesting te evalueren en te optimaliseren, werd medio 2000 een algemene offerteaanvraag uitgeschreven. De in de studie onderzochte financieringsstromen werden beperkt tot de subsidies die aan de huisvestingsactoren (VHM en de socialehuisvestingsmaatschappijen, Vlaams Woningfonds, OCMW's en gemeenten) worden toegekend door het Vlaamse Gewest.

Het definitief eindrapport van de studie werd medio juli 2001 bij de administratie ingediend. De algemene resultaten van de studie laten de minister echter niet toe om belangrijke concrete beleidsinitiatieven te nemen. Daarom heeft hij het studiebureau opdracht gegeven de algemene resultaten te vertalen naar concreet uitgewerkte actiepunten.

Een en ander moet voor het einde van het jaar afgerond zijn, zodat men kan komen tot een meer doelmatige inzet van de beschikbare middelen.

2.2. PPS-constructies

In de algemene conclusies van de studie in verband met de financieringsstromen, wordt PPS aangehaald als mogelijk te bewandelen weg op voorwaarde dat de samenwerking gebaseerd is op goed onderhandelde contracten. De VHM werkte reeds een PPS-procedure voor kleinschalige projecten uit. Het betreft hier een onderhandelingsprocedure waarin grondinbreng, ontwerp en bouw werden geïntegreerd. Twee pilootprojecten werden onlangs opgestart : voor het project in de provincie Limburg zijn 19 private initiatiefnemers geïnteresseerd ; voor het project in de provincie West-Vlaanderen is de oproep afgerond.

In samenwerking met de private ondernemingen kan de inhoudelijke afbakening zoals opgenomen in bovenvermelde PPS-projecten, worden verbreed. Dat betekent dat private ondernemers een volwaardige verantwoordelijkheid nemen in projecten waarin ze samenwerken met de overheid.

2.3. Sociale huurwoningen

De zorg voor de leefbaarheid van woonwijken en -complexen is een van de prioriteiten van het beleid. Daarom voorziet het sociaaahuurbesluit in een lichte verhoging (10%) van de inkomensgrenzen. Daarnaast kunnen bepaalde verhuurders ook een supplementaire verhoging van de inkomensgrenzen toepassen in heel bijzondere omstandigheden en mits aan een aantal belangrijke randvoorwaarden wordt voldaan. De woonzekerheid blijft te allen tijde gegarandeerd. De randvoorwaarden hebben precies te maken met de verhoging van de leefbaarheid van wijken en buurten.

Door de verhoogde inkomensgrenzen hebben ook actieve burgers en gezinnen met een inkomen uit arbeid opnieuw toegang gekregen tot de sociale woonsector. Dat stimuleert de sociale vermenging en roept een halt toe aan de toenemende marginalisering binnen vooral stedelijke sociale wijken. Dat doet geen afbreuk aan de noodzaak om in dringende situaties ook een dringende voorrang te verlenen. Het betekent wel dat, vanuit een duidelijke responsabilisering van de socialehuisvestingsmaatschappijen (SHM's), een passende sociale visie dient nagestreefd te worden, rekening houdend met de lokale, specifieke situatie en vanuit de sociale opdracht van de maatschappijen. De bedoeling is één transparant systeem te krijgen dat ener-

zijds aansluit bij het sociaal huurstelsel van de SHM's, en anderzijds rekening houdt met de specifieke doelgroepen en subsidiëeringsvormen van de andere initiatiefnemers, dit conform de bepalingen van de Vlaamse Wooncode.

Het nieuwe sociaalhuurbesluit houdt reeds gedeeltelijk rekening met de door de Vlaamse regering goedgekeurde krachtlijnen voor een vernieuwd bestuurlijk beleid en de hervorming van de Vlaamse overheidsadministratie. Het herstel van het primaat van de politiek vereist immers een herverdeling van de taken tussen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de VHM die als Vlaamse Openbare Instelling (VOI) haar controleopdrachten zal overdragen. Om die reden vertrouwt dit besluit de goedkeuring van het intern toewijzingsreglement en het bijhorend leefbaarheidsplan aan de afdeling Woonbeleid van het ministerie toe.

In de loop van 2002 zullen de Vlaamse regering en de minister een aantal besluiten goedkeuren in verband met de huurlasten, de typehuurovereenkomst, de inschrijvingsregisters, het beroep tegen een toewijzing en het inschrijvingsbewijs. Op die manier wordt er verder gewerkt aan de totstandkoming van de sociale huurreglementering ter uitvoering van titel VII van de Vlaamse Wooncode.

2.4. Mechanismen voor overgang naar aankoop huurwoning

De minister wil de verkoop van sociale huurwoningen aan de zittende huurders verder zetten en stimuleren. Dat moet leiden tot responsabilisering en verzelfstandiging van de bewoners. De opbrengst van de verkoop van huurwoningen zal aangewend worden voor renovatie en voor sociale huurwoningen, waardoor opnieuw meer leefbare omgevingen en buurten worden ontwikkeld.

De overheid heeft een grote betrokkenheid bij het wonen. Zij dient aandacht te hebben voor het woonbeleid in zijn geheel, waarbij de kwaliteit van de woning en de woonomgeving vooropstaat. Het samengaan van welzijn en welvaart, het streven naar levensgeluk en de menselijke waardigheid in se, zijn intrinsiek verboden aan zekere maatschappelijke kwaliteitseisen wat woning en woonomgeving betreft. Daarom pleit de minister er voor om de huidige kwaliteitsnormen voor nieuwbouw op te waarderen aan de hand van begeleidende subsidiestelsels.

2.5. Sociale koopwoningen

Onderzoek wijst uit dat er tussen de VHM- en de VWF-leningen een duidelijke complementariteit vast te stellen is. In de groep ontleners van de VHM zijn de gezinnen met twee kinderen ten laste ondervertegenwoordigd, maar deze groep is precies de doelgroep van het VWF. Ondanks de hogere inkomensgrenzen bij het VWF komen er in vergelijking met de VHM toch meer ontleners van het VWF uit lagere inkomenscategorieën.

De financieringsstromen naar de VHM en het Vlaams Woningfonds in het kader van het subsidiëren van deze instrumenten, maakten eveneens deel uit van de eerder aangehaalde studie waarvoor het studie bureau momenteel concrete actiepunten aan het uitwerken is. Het ondersteunen van particulieren dient in zijn totaliteit vereenvoudigd te worden. Daarbij moeten alle ingezette instrumenten onderling op elkaar worden afgestemd.

2.6. Erkende kredietvennootschappen

Met het besluit van de Vlaamse regering van 8 december 2000 werd voor de door de Vlaamse regering erkende sociale kredietvennootschappen een scheiding doorgevoerd tussen de financiering enerzijds en de erkenning en de opvolging anderzijds.

Erkenning en opvolging werden toevertrouwd aan het Vlaamse Gewest. De financiering werd opgesteld voor alle gegadigden. Tot eind 2000 waren de drie functies (erkenning-financiering-opvolging) verenigd in de schoot van de ASLK (thans FOR-TIS). Voor dat deel van de kredietvennootschappen die de overstap maakten, bouwde de vorige Vlaamse regering die drie functies reeds vroeger uit binnen de VHM. Een overstap tussen beide systemen behoort voor alle kredietvennootschappen die dit wensen tot de mogelijkheden, binnen de reglementaire begrenzingsen.

Het besluit van 8 december 2000 beoogt via de functiescheiding een grotere doorzichtigheid in deze specifieke sector te brengen. Daarbij wordt de erkenning (waaraan de waarborgregeling van het Vlaamse Gewest en dus een fiscale voorkeurregeling verbonden is) en de controle hierop binnen het bevoegde kerndepartement van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap gebracht; de financiering (funding en de erbij horende controle over de solvabiliteit) van de kredietvennootschappen wordt overgelaten aan derde organisaties.

Omwille van het concurrentieprincipe werd de financiering opengesteld voor derden. Vandaar dient de solvabiliteit van de kredietvennootschappen bewaakt te worden en zullen er regels moeten worden gedefinieerd om de risicograad van de kredietvennootschap, met inbegrip van de solvabiliteit, vast te stellen. Ook moet uitgemaakt worden op welke basis deze instellingen hun erkenning kunnen verkrijgen en behouden. De regels inzake erkenning en toezicht moeten in elk geval doelgericht, transparant en snel controleerbaar zijn.

De jaarlijkse kost als gevolg van de uitkering van de gewestwaarborg wordt geraamd op 250.000 à 375.000 euro (10 à 15 miljoen frank), een minimumbedrag in vergelijking met de begroting van het programma Huisvesting. Vanuit dit gegeven lijkt volgens de minister een uitbreiding verantwoord, wat niet betekent dat de doelgroep in het kader van een gericht beleid uit het oog mag worden verloren.

2.7. Geïntegreerd beleid – programmatie (zowel huisvesting als sociale huisvesting)

De minister benadrukt dat een Vlaams woonbeleid een geïntegreerd woonbeleid moet zijn, waarin zeker aandacht wordt besteed aan de beleidsdomeinen ruimtelijke ordening, welzijn en economie. Enkel vanuit een geïntegreerd woonbeleid kan men op Vlaams niveau komen tot een langetermijnprogrammatie voor huisvesting en voor de sociale huisvesting in het bijzonder. Dat is een absolute voorwaarde gelet op het belang van een degelijke beleidsvoorbereiding en –opvolging en in het kader van een behoorlijk bestuur.

3. Verhogen van de woonkwaliteit

3.1. Kwaliteit van woningen en woonomgeving

De kwantitatieve uitdaging in de beleidsbrief (de 15.000 extra sociale woningen) houdt voor de minister ook een belangrijk kwalitatief gegeven in. Hij wil het begrip ‘kwaliteit’ als rode draad doorheen heel zijn huisvestingsbeleid hanteren.

Kwaliteitsbewaking en kwaliteitsverbetering vormen een belangrijk onderdeel van de sociale huisvesting. Binnen de sociale huisvesting in de openbare sector dienen vooral sommige oudere sociale wooncomplexen een opwaardering te krijgen. Met het oog op het toekomstige woonbeleid zullen daaromtrent duidelijke keuzes moeten worden gemaakt.

De VHM voert momenteel een omstandig onderzoek naar de bouwfysische staat en de woonkwaliteit van het globale woningpatrimonium en van de stedelijke complexen in het bijzonder. Dat zal eveneens toelaten om tot een langetermijnplanning te komen voor onderhoud en renovatie.

3.2. Kwaliteitsbewaking

Naast een minimumstandaard voor de woonkwaliteit, bevat de Vlaamse Wooncode een uitgebreid instrumentarium ter beoordeling van de woonkwaliteit. Dat er van het instrumentarium een preventieve werking uitgaat, komt tot uiting in het heffingsrapport, dat opgemaakt is in de lente van 2001 en dat de heffing als huisvestingsinstrument evalueert. Hieruit blijkt dat een aanzienlijk deel van de eigenaars tijdens de lopende procedure al overgaat tot renovatie, waardoor de woning uiteindelijk niet hoeft geïnventariseerd te worden. Verder geeft het rapport aan dat bij 20% van de eigenaars de opname op de inventarislijst een positieve reactie teweegbrengt, met name verkoop of renovatie.

De vorige minister van Huisvesting, de heer Paul Van Grembergen, was ervan overtuigd dat een verdere gedachtewisseling over die aangelegenheid in de commissie kon bijdragen tot een aantal voorstellen ter versterking van het instrument van de heffing en het verhogen van de rechtszekerheid voor de burger. De minister wil die discussie graag verder zetten in de commissie. Mede gelet op de afspraken gemaakt in het regeerakkoord, wil hij komen tot een harmonisering van de heffing op bedrijfsruimten en op woningen, en wil hij in het kader van het kerntakendebat onderzoeken of de heffing niet op het lokale bestuursniveau kan worden gebracht.

3.3. Evaluatie van het instrumentarium

Eén van de prioriteiten opgegeven in het regeerakkoord en de beleidsnota 2000-2004 in het kader van de kwaliteitsbewaking, was een eerste evaluatie van de ingezette instrumenten. Het eindrapport bevat een aantal conclusies ter overweging met het oog op de verbetering van de woonkwaliteitonderzoek.

Het instrumentarium heeft een maatschappelijke meerwaarde die vooral voelbaar is in de grotere gemeenten en steden. De instrumenten zijn efficiënt in het kader van de verbetering van de individuele woonsituatie, in het bijzonder de procedure inzake ongeschikt- en onbewoonbaarheid. De heffing is een versterkend element voor het instru-

mentarium van de kwaliteitsbewaking en kan de doelstellingen bespoedigen en waar nodig daadwerkelijk afdwingen. Voor het Vlaams woonbeleid houdt de heffing dus een toegevoegde waarde in.

De gemeenten spelen eveneens een belangrijke rol bij het uitwerken van het beleid, maar dan op het lokale niveau en bij de uitvoering van de kwaliteitsbewaking. Zij moeten de instrumenten inzake kwaliteitsbewaking hanteren op het gemeentelijk vlak en hebben een expliciete taak in de coördinatie van het lokale woonbeleid en het stimuleren van sociale woonprojecten.

Volgens de minister kan worden besloten dat de administratieve maatregelen maatschappelijk functioneren en daadwerkelijk de kwaliteit van het wonen bevorderen. Mede daardoor wordt overwogen om de minimale kwaliteitsnormen naar een hogere standaard te brengen, en minstens het ontbreken van de basisvoorzieningen op te nemen in het technisch verslag.

3.4. Ondersteunen van subsidiestelsels afgestemd op kwaliteitsbewaking

De minister wil de kwaliteitsbewaking ondersteunen met positief gerichte maatregelen. Het stelsel van subsidies dient te evolueren naar een instrument dat een voldoende hefboomwerking teweegbrengt, zodat het regulerend optreden in de kwaliteitsbewaking volledige rechtvaardiging vindt.

Aangezien eind september 2002 het impulsprogramma inzake nieuwbouw- en renovatiepremies afloopt, zal de minister reeds in de eerste helft van 2002 de voorbereidingen treffen voor een veralgemeende en substantiële renovatie- en verbeteringspremie afgestemd op de kwaliteitsbewaking.

De Vlaamse overheid reikt via de Vlaamse Wooncode aan de gemeenten een hele reeks instrumenten aan om de woningkwaliteit door een systematische kwaliteitsbewaking te verbeteren en zij wil de lokale besturen actief ondersteunen bij het gebruik van dit instrumentarium. Via de commissie huisvesting van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vindt er tussen het Vlaamse Gewest en een 15-tal steden een structureel overleg plaats over de uitvoeringspraktijk inzake kwaliteitsbewaking.

In functie van het eerder aangehaalde overleg in de parlementaire commissie, zal die ondersteuning verder gestructureerd worden. Eveneens zal werk worden gemaakt van het ontwikkelen van een in-

formatiebeleid in functie van de burger en de lokale actoren.

De minister vindt in dat kader ook het éénloket-principe belangrijk. Verdere segmentatie van de sector moet teruggedrongen worden en moet voor de klanten van het systeem, wat meestal de meest kwetsbaren uit de samenleving zijn, transparant en gemakkelijk toegankelijk zijn. Het unieke loket zal vorm krijgen op het niveau van de gemeenten, met andere woorden daar waar de burger het eerst in contact komt met de overheid.

De cursus huisvestingsconsulent, die georganiseerd wordt door het Vlaamse Gewest in samenwerking met de provincies, betekent een structurele vorm van ondersteuning voor de gemeenten aangezien zij vooral gericht is op gemeentelijke huisvestingsambtenaren en beleidsverantwoordelijken.

De administratieve procedures inzake kwaliteitsbewaking, zoals de vaststelling van de verwaarlozing en de ongeschiktheid, worden functioneel toegepast. Tot deze vaststelling komen diverse rapporten, onder meer het rapport van Mens en Ruimte over de evaluatie van de instrumenten van kwaliteitsbewaking. De verschillende betrokken instanties, zoals de gemeenten, kennen de procedures afdoende en weten het instrumentarium binnen het lokaal woonbeleid te integreren.

Diverse steden en gemeenten zien de leegstand en verwaarlozing teruglopen en gewagen tevens van een gestage verbetering van het woonpatrimonium. Ook de toepassing van de procedure inzake ongeschiktheid en onbewoonbaarheid gaat erop vooruit. Hierdoor krijgen zwakkere bewonersgroepen uitzicht op een verbetering van hun individuele woonsituatie. Met de toepassing van de administratieve maatregelen van kwaliteitsbewaking wordt een maatschappelijke meerwaarde bereikt en worden de vooropgestelde doelstellingen gerealiseerd.

Niettegenstaande het bereikte resultaat is de minister van oordeel dat de procedures in het kader van de handhaving een verdere bijsturing vergen, waarbij ruime aandacht moet gaan naar overleg. Zo werd in de bevoegde commissie reeds gewag gemaakt van een mogelijke herstelperiode. De minister besluit hieruit dat de bestaande en eventueel bijgestuurde administratieve procedures optimaal moeten worden benut alvorens over te gaan tot een strafrechtelijk luik. In die gevallen waarin het recht op wonen flagrant wordt geschonden, is een dwingend optreden wel gerechtvaardigd. Vooraleer tot een strafrechtelijke procedure over te gaan, zal

de administratie de minister het gevolgde stappenplan voorleggen, waaruit moet blijken dat alle administratieve middelen werden uitgeput.

Het is in die optiek dat de minister het extra personeel, dat werd aangeworven voor de uitvoering van het strafrechtelijk luik in het Vlaamse Gewest, wenst in te schakelen. De extra personeelsleden zullen provinciaal worden ingezet en dienen het strafrechtelijk opsporings- en vaststellingsbeleid vorm te geven. Een belangrijke taak hierin vormt het overleg met de eerstelijnsinstanties die kennis hebben van onwaardige woontoestanden en met de parketten om de verrichtingen vanuit de administratie af te stemmen op de gerechtelijke werking. Voor het Vlaams woonbeleid vormt de uitoefening van een maatschappelijk verantwoord handhavingsbeleid een cruciale uitdaging voor de komende periode.

Het sociaal beheer is als bijzonder instrument opgenomen in de Vlaamse Wooncode. De finaliteit van dit instrument bestaat erin de woningen die (langdurig) zijn opgenomen op de inventarislijst, en waaraan desgevallend herstellingswerken uitblijven, te recupereren voor de sociale woonmarkt. De sociaal beheerder houdt de woning voor minimaal negen jaar ter beschikking van de sociale huurmarkt. De eigenaar kan zich alsnog tijdens de procedure in regel stellen. Toch wordt dit instrument quasi niet toegepast. Eén van de redenen is dat het instrument van sociaal beheer inhoudelijk te weinig is uitgediept. Daarom is het noodzakelijk om dit instrument juridisch uit te klaren. Dat moet onder meer inzicht bieden in welke daden het beheer omvat en welke niet, wat de respectievelijke rechten en plichten zijn inzake het sociaal beheer, enzovoort.

Het bieden van een ruimere rechtszekere positie en de uitdieping van de juridische figuur zal er tevens toe leiden dat het sociaal beheer beter wordt toegepast en meer wordt uitgeoefend. Op haar beurt zal de uitdieping de doelstelling om 15.000 bijkomende sociale huurwoningen te realiseren, ondersteunen.

Het sociaal beheer zal ook de betrokkenheid van de sociale huisvestingsactoren op de private woonmarkt bewerkstelligen. Door de toepassing van deze figuur wordt de traditionele werkwijze van de huisvestingsactoren doorbroken en komt er ruimte vrij voor een andere benadering. Hierbij is de grens tussen de private woonmarkt en de sociale woonmarkt minder stringent. Die vernieuwende aanpak kan eveneens perspectieven inhouden.

4. Het ondersteunen van particulieren

De minister verklaart blijvende aandacht te zullen hebben voor eigendomsverwerving en eigendomsbehoud. Op 1 maart 2001 werd een nieuwbouw- en renovatiepremie van kracht onder de vorm van een impulsprogramma. Dat impulsprogramma loopt eind september 2002 af. Het wordt tussentijds en bij afloop geëvalueerd.

In 2000 werd een extern onderzoek gestart naar de impact van vijf vormen van overheidssteun bij eigendomsverwerving. Het eindrapport toont onder meer aan dat er een grote nood is aan vereenvoudiging met betrekking tot de beleidsinstrumenten. Bovendien is er een onderlinge afstemming van de inkomensgrenzen van de verschillende instrumenten nodig.

De studie en de beoogde evaluatie zullen de minister in de mogelijkheid stellen om de nodige heroriënteringen door te voeren en de vrijgekomen middelen doelmatig aan te wenden.

De verzekering tegen inkomensverlies betekent een belangrijke risicovermindering voor gezinnen die een eigen woning wensen te kopen. De minister kondigt een administratieve verfijning van het instrument aan, waarbij rekening zal worden gehouden met waardevolle elementen aangebracht door de verzekeringssector.

Om het succes van het instrument in de nabije toekomst te verzekeren, dienen meer inspanningen te worden geleverd om een grotere naambekendheid te bereiken. Nog dit jaar zal een nieuwe publiciteitscampagne gevoerd worden. Die campagne zal periodiek worden aangehouden.

De minister verklaart dat een aantal aangehaalde beleidsinitiatieven, zoals de verhoging van het aanbod van sociale woningen, de betaalbaarheid van de huisvesting, de verbetering van kwaliteit van woning en woonomgeving, het ondersteunen van particulieren, niet kunnen losgekoppeld worden van het verder inschakelen van de private huurmarkt. Inzake de rol van de private huurmarkt denkt de minister onder meer aan de inbreng van private initiatiefnemers bij de uitbouw van het sociale aanbod in combinatie met een geheroriënteerd huursubsidiestelsel, het opwaarderen van de huidige minimale kwaliteitsnormen aan de hand van begeleidende subsidiestelsels, de heroriëntatie van de instrumenten ter ondersteuning van de particulieren die tot het bereiken van welbepaalde doelen kunnen uitgebreid worden voor eigenaars-verhuurders.

Ook de huurdersbonden en de socialeverhuurkantoren hebben hierin een belangrijke rol te vervullen. De subsidiëring van die sector moet vanuit een resultaatgerichte aanpak benaderd worden. Wat de socialeverhuurkantoren betreft, wordt momenteel een meer directe koppeling tussen het aantal beheerde woningen en de middelen onderzocht, dit als stimulans om het beheerde patrimonium uit te breiden. De huurder heeft een duidelijke nood aan een gedegen referentiekader met betrekking tot zijn rechten en plichten bij het huren van een woning.

5. Doelgroepenbeleid

De minister streeft naar een inclusief, geïntegreerd woonbeleid. Dat neemt niet weg dat men zich bewust moet zijn van de specifieke noden en verwachtingen van een aantal doelgroepen die bijzondere aandacht vragen. Die bekommernis zal in 2002 verder verkend worden en aanleiding geven tot concrete acties vanuit het beleidsdomein huisvesting. In de beleidsbrief worden een aantal specifieke doelgroepen aangehaald (ouderen, permanente campingbewoners, woonwagenbewoners) waar rond gewerkt wordt, in samenwerking met de sector welzijn. Die samenwerking zal in de toekomst worden voortgezet en uitgebreid. De eerste positieve contacten met het kabinet van minister Vogels zijn intussen gelegd.

De minister wil de discriminatoire factoren wegwerken om deze doelgroepen zoveel mogelijk te laten aansluiten bij het algemene beleid. De te ontwikkelen instrumenten mogen niet tot doel hebben de doelgroep te bestendigen in haar actuele woon-situatie.

De minister wil verder de ingeslagen weg van het zoeken naar structurele maatregelen bewandelen. Hij wil een beleid voeren dat drie basisprincipes vooropstelt : integratie, wonen en welzijn binnen een integraal en inclusief beleid en een algemeen beleid. Ten eerste moet het de betrachting zijn voor alle burgers het recht op een gelijke toegang van omgeving en informatie te garanderen, alsook het recht om een eigen leven uit te kunnen bouwen en te leiden. Ten tweede is er een structurele nood aan samenwerking met andere aanverwante sectoren.

6. Beter Bestuurlijk Beleid – beleid op middellange termijn

De minister verwijst naar de grote krachtlijnen voor de hervorming van de sector, waarmee in

2001 werd gestart. De eerste resultaten werden in juli 2001 aan de Vlaamse regering meegedeeld.

De minister hecht aan die hervorming een uitermate groot belang. De hervorming is immers noodzakelijk opdat de sector de uitdagingen van de komende jaren zou aankunnen. Een nieuwe taakverdeling tussen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de VHM en de andere huisvestingsactoren is nodig om het ‘primaat van de politiek’ te herstellen. In dat kader moet beleidsvoorbereiding en –evaluatie een kerntaak zijn van het ministerie, terwijl de uitvoering een zaak is van verzelfstandigde agentschappen. In de nieuwe tekening van de sector huisvesting moet duidelijk zijn wie wat doet en waarom. De rol van elke actor moet derhalve worden verduidelijkt. Bovendien moet de hervorming zodanig zijn dat het partnerschap van de Vlaamse overheid met de gemeenten ook in de sector huisvesting daadwerkelijk vorm krijgt.

Die hervorming zal vanzelfsprekend ook aan de privé-sector – wanneer ze dat wil en de specifieke taakstelling van de sector aanvaardt – een betekenisvolle rol geven in de sector huisvesting.

De minister benadrukt het belang van de reorganisatie van het toezicht en de controle in de sector van de sociale huisvesting. De administratie heeft hiertoe reeds een voorstel uitgewerkt dat de minister op korte termijn aan de regering zal voorleggen. De minister zal hierbij ook het parlement maximaal betrekken.

7. Besluit

De minister besluit dat het voorgestelde programma ambitieus is en tot een samenwerking van alle actoren noodzaakt. Hij nodigt alle actoren uit tot overleg en samenwerking. Als men die actoren op korte termijn op hetzelfde spoor kan zetten, zullen de vooropgestelde doelen kunnen worden gerealiseerd.

De minister vindt het belangrijk dat een bepaalde periode wordt afgesloten en dat er een nieuwe periode wordt ingeluid. Dat veronderstelt het ontwikkelen van een eenvoudige en duidelijke structuur, met een efficiënte controle. Op die manier moet de sfeer van verdachtmakingen die er nu soms heerst met betrekking tot de sector, definitief tot het verleden behoren. De minister kondigt aan dat de Vlaamse regering zopas een nieuwe VHM-voorzitter heeft aangesteld, die als eerste opdracht heeft meegekregen om een onderzoek in te stellen naar mogelijke malversaties in de schoot van de VHM. Dat onderzoek zal wetenschappelijk en juridisch

ondersteund worden. In de loop van januari 2002 wordt hierover een omstandig verslag verwacht.

II. Algemene bespreking

1. Algemene beschouwingen

De heer *Christian Verougstraete* stelt vast dat de huidige Vlaamse regering reeds aan haar vierde minister van Huisvesting toe is. Dat heeft gevolgen voor de continuïteit van het beleid.

De heer *Jo Vermeulen* vindt de beleidsbrief een goede aanleiding om met de minister van gedachten te wisselen over het geheel van het huisvestingsbeleid. De minister legt terecht een aantal eigen accenten, maar het is ook belangrijk dat hij de goede maatregelen uit het verleden behoudt. Enige continuïteit is zowel voor de huisvestingsactoren als voor het doelpubliek van de sociale huisvesting belangrijk.

De heer Vermeulen heeft in de beleidsbrief tal van goede intenties opgemerkt. Hij denkt daarbij aan de heldere taakverdeling inzake beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -controle, het positief sanctioneren via subsidiestelsels, het pleidooi voor voorbeeldprojecten inzake woonomgeving en kleinschalige groepswooningbouw, de nauwe samenwerking met het parlement, het belang van het voorkooprecht, het verbeteren van het instrument sociaal beheer, de aandacht voor de socialeverhuurkantoren en de huurdersbonden.

De heer Vermeulen is echter ook bekommerd om een aantal zaken die niet in de beleidsbrief zijn opgenomen. Volgens hem wordt bijvoorbeeld het belang van de participatie van de huurders onderschat. Dat die huurders een nuttige, ervaringsdeskundige inbreng kunnen hebben is nog gebleken naar aanleiding van de gedachtewisseling met het Platform Antwerpse Sociale Huurders op 13 juni 2001 (*Parl. St. VI. Parl. 2000-2001, nr. 762/1*). Ook de leefbaarheidsplannen, die toch een belangrijk deel vormen van het socialehuurbesluit, worden onderbelicht in de beleidsbrief.

Ook mevrouw *Anne-Marie Baeke* vindt het heel belangrijk dat de bewoners nauwer worden betrokken bij het beleid van de SHM's. Eventueel kunnen daar financiële middelen voor worden vrijgemaakt. De bewoners kunnen een bijdrage leveren tot de leefbaarheid van hun wijk.

De *minister* vindt de participatie en responsabilisering van de bewoners een interessant gegeven. Door de betrokkenheid van de mensen te stimuleren kan men komen tot een veel aangename wonen in sociale woonwijken.

2. Aanbod aan sociale woningen

2.1. 15.000 extra sociale huurwoningen

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* stelt dat de realisatie van 15.000 nieuwe sociale huurwoningen voor sp.a een van de prioriteiten was (en nog steeds is) om aan de Vlaamse regering deel te nemen. Zij is verheugd dat de minister hieraan ook de nodige aandacht besteedt in zijn beleidsbrief. Zij wijst er echter op dat de concrete uitvoering van het programma niet echt opschiet. Gezien het feit dat de legislatuur al halfweg is, blijft het huidig aantal gerealiseerde woningen beneden peil.

De spreker verwijst naar de opmerking van het Rekenhof dat "de VHM en de socialehuisvestingsmaatschappijen (SHM's) heel wat moeilijkheden ondervinden om de vastlegging van het investeringsprogramma rond te krijgen. Op 30 september 2001 was slechts 19,8% van het voorziene investeringsvolume voor 2001 vastgelegd (ofwel 1,7 miljard frank van 8,8 miljard frank). Dat vastleggingspercentage zal wel nog wat stijgen tegen het einde van het jaar, maar veel meer dan de helft zal allicht niet bereikt worden. De spreker vindt dat weinig hoopgevend.

Mevrouw Baeke stelt vast dat de minister in de begroting een deel van de budgetten (843 miljoen frank) heeft overgeheveld van de VHM naar de eigen administratie. Zij vraagt waarvoor dat geld precies moet dienen en wat de reden is van de overheveling. Zij besluit dat er dringend nood is aan het activeren van het programma voor de realisatie van de 15.000 extra sociale huurwoningen.

De heer *Dirk De Cock* stelt tevreden vast dat de realisatie van 15.000 extra sociale huurwoningen prioritair blijft. De spreker benadrukt dat het moet gaan om bijkomende huurwoningen, te realiseren naast het normale volume. De coördinatie van het 15.000-programma en de programmatie sociale huisvesting, die worden aangekondigd in de beleidsbrief, kunnen een stap in de goede richting betekenen.

De spreker vindt het aanhouden van het investeringsvolume voor het investeringsprogramma in de huursector een positieve actie, die echter zal moeten worden ondersteund door een aantal randvoor-

waarden. Door een grotere bouwactiviteit is de voorraad aan geschikte bouwplaatsen immers snel geslonken en wordt het steeds moeilijker om tijdig nieuwe en betaalbare voorraden aan te leggen. Een actief grondbeleid is dan ook noodzakelijk, zoals gebleken is uit een resolutie die het Vlaams Parlement het voorbije jaar aannam (*Parl. St.* VI. Parl. 2000-2001, nr. 748/3). De spreker kijkt ook uit naar de precieze voorstellen van de minister inzake de uitwerking van een nieuwe PPS-formule in combinatie met een geheroriënteerd huursubsidiestelsel.

De heer De Cock stelt vast dat de investeringsvolumes van de VHM, die in 2000 en 2001 reeds werden verhoogd, worden aangehouden, met name 220.310.400 euro in de huursector en 87.580.800 euro in de koopsector. De minister koppelt dat echter aan een grondige evaluatie inzake de uitvoering. Via de klassieke investeringskanalen zou het ritme te laag liggen om tot de doelstelling van 15.000 nieuwe sociale huurwoningen te komen. De spreker vraagt hoe het komt dat het investeringsritme te laag ligt en vooral via welk programma de minister het wil versnellen. Tevens wenst hij te weten in welke mate het verschuiven van een deel van de kredieten van het investeringsprogramma naar het SBR-programma (subsidies voor bouw en renovatie), zou kunnen leiden tot een versnelling van het investeringsritme.

De heer De Cock verwijst naar de opmerkingen van het Rekenhof dat de investeringsprogramma's van de VHM nog maar gedeeltelijk vastliggen, waardoor de opportuniteit van de verhoogde investeringsritmes in vraag wordt gesteld. Zoals de vorige spreker wenst hij te vernemen hoe het komt dat de investeringsprogramma's in september 2001 nog maar voor 19,8% ingevuld zijn, en wanneer die programma's dan wel volledig ingevuld zullen zijn. Volgens het Rekenhof zou er sprake zijn van een toenemende achterstand in het vastleggingsritme van de huisvestingsprojecten op het investeringsprogramma huurwoningen van de VHM.

Met het oog op de evaluatie en optimalisatie van een aantal financieringsstromen, pleit de heer De Cock ervoor die oefening te maken rond de pooling van de middelen binnen de VHM. Het grootste deel van de financieringen verloopt op dit moment immers via de VHM. Het bestaan van verschillende financieringssystemen naast elkaar geeft aanleiding tot minder duidelijkheid en doorzichtigheid. Ook is het vandaag allesbehalve logisch dat er afzonderlijke programma's worden opgezet voor de koop- en de huursector. De scheiding tussen die twee sectoren is een erfenis uit het verleden, die

best zou worden weggewerkt om een soepeler, efficiënter en effectiever beleid mogelijk te maken.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vraagt naar precieze cijfergegevens over de stand van zaken van het 15.000-programma. Uit eigen onderzoek zou blijken dat intussen op 27 maanden tijd 4.405 woningen werden gerealiseerd. Dat betekent dat er nog 33 maanden te gaan zijn om 10.595 woningen te realiseren. Normaal realiseert de VHM jaarlijks 1.700 woningen, zodat men op 27 maanden tijd in feite slechts 598 woningen extra bekomt.

De spreker vermoedt dat de VHM verantwoordelijk is voor de programmering van de 15.000 woningen. Zij vraagt of de VHM voldoende knowhow in huis heeft om dat te begeleiden en of dat programma planmatig wordt aangepakt. Zij vraagt verder naar de reden waarom de minister binnen zijn administratie een eigen project wil opstarten. Zal men in dat kader gaan samenwerken met de VHM of is het de bedoeling om helemaal opnieuw te beginnen ?

Mevrouw De Martelaer waarschuwt nog dat men zich niet te zeer moet blindstaren op het getal van 15.000. Anders dreigt men op het einde van de rit nog snel wat projecten goed te keuren om de doelstelling te halen, zonder dat daarbij voldoende aandacht wordt besteed aan de kwaliteitseisen.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt vast dat de realisatie van 15.000 extra sociale huurwoningen voor de minister een prioriteit blijft. Op een bepaald ogenblik werd er zelfs gewag gemaakt van 20.000 extra woningen, maar die ambitie is blijkbaar terugschroefd. Het valt de spreker op dat de minister er niet in slaagt duidelijkheid te scheppen over het aantal reeds gerealiseerde woningen. Er is sprake van een 5.000-tal gerealiseerde woningen, wat betekent dat hij er nog 10.000 moet realiseren. De spreker betwijfelt of die cijfers overeenstemmen met de werkelijkheid. Zij meent te weten dat het over hoogstens 2.600 aanbestede woningen extra gaat. Daarbij komt dat het allesbehalve zeker is of de minister wel over voldoende grondreserves beschikt om de bijkomende woningen te realiseren.

Ook mevrouw Heeren verwijst naar de opmerkingen van het Rekenhof dat de 15.000 woningen niet zouden gerealiseerd kunnen worden. Het Rekenhof suggereerde daarbij dringend beheersovereenkomsten af te sluiten met de verschillende actoren die actief zijn in de huisvestingssector. De minister antwoordde daarop dat het gedeelte van de middelen dat niet gerealiseerd kan worden binnen het huidige programma – met name een bedrag van

843 miljoen frank – wordt overgeplaatst naar een apart SBR-programma, met de bedoeling daarmee de gemeenten, OCMW's, het Vlaams Woningfonds en de socialeverhuurkantoren de mogelijkheid te geven om zelf woningen te realiseren. De spreker vraagt zich hierbij af waarom het SBR-programma een apart programma is geworden. Zij vermoedt dat het werd gecreëerd om te beschikken over een pot die de opeenvolgende ministers naar eigen goeddunken konden aanwenden. Het verontrust de spreker alleszins dat zoveel middelen rechtstreeks naar de gemeenten en OCMW's worden gedraïneerd, dus buiten de SHM's die volgens de Vlaamse Wooncode toch als de actor bij uitstek moet worden beschouwd. Zij waarschuwt hierbij voor het ontstaan van een politiek cliëntelisme. Ter vergelijking verwijst de spreker naar het Stadsvernieuwingsfonds, dat zich eerst als een instrument voor een 13-tal steden aandiende, maar dat intussen werd uitgebreid naar ruim 30 steden en gemeenten.

De heer *Christian Verougstraete* vraagt naar het juiste aantal gerealiseerde nieuwe sociale woningen. Zal het vooropgezette aantal van 15.000 werkelijk gehaald worden tegen het einde van de legislatuur? Zal de minister extra middelen inzetten om de doelstelling te halen?

De heer *Jo Vermeulen* verwijst naar een maatregel van de vorige minister van Huisvesting, waarbij SHM's met een gemiddelde inkomenscoëfficiënt van minder dan 0,95 via een lening bij het VHM-programma het resterende deel na SBR-financiering konden realiseren. Dat is belangrijk vermits de Subsidie voor Bouw en Renovatie (SBR) slechts 60% van de kosten dekt, en men voor het resterende deel dus elders moet aankloppen. Bij de VHM waren de rechtstreekse middelen daarvoor blijkbaar opgebruikt, daarom voorzag minister Van Grembergen de mogelijkheid om goedkoop te lenen bij de VHM, om zo het niet-gesubsidieerd deel te financieren. Die maatregel werd in augustus jongstleden aan de maatschappijen meegedeeld en is vooral interessant voor de armere SHM's, die men vaak in de steden terugvindt. De spreker onderstreept het belang van die maatregel en vraagt dat hij in 2002 van kracht blijft.

Mevrouw *Dominique Guns* stelt verheugd vast dat de 15.000 extra sociale huurwoningen niet noodzakelijk allemaal via nieuwbouw moeten worden gerealiseerd, maar dat er ook bestaande woningen kunnen worden opgekocht die na renovatie in het huurpatrimonium worden opgenomen. Zeker gezien de huidige schaarste aan bouwgronden is dat een belangrijk punt.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt naar de exacte stand van zaken betreffende het 15.000-programma. Hij meent dat daarbij een onderscheid moet worden gemaakt tussen wat al geprogrammeerd was op het investerings- of uitvoeringsprogramma, en wat nieuw werd aanbesteed. De vraag is dus wanneer iets effectief is gerealiseerd.

De minister stelt dat de realisatie van het 15.000-programma prioritair blijft. Op dit ogenblik zijn er 4.864 aanbestede sociale huurwoningen gerealiseerd in het kader van het 15.000-programma, ofwel minder dan eenderde van het streefdoel. De cijfergegevens slaan op het moment van de goedkeuring van de aanbesteding en dus niet van de concrete uitvoering. Daarnaast werden er 1.575 koopwoningen aanbesteed.

De minister verklaart dat de doelstelling van 15.000 extra sociale huurwoningen niet zal gehaald worden met het huidige instrumentarium. Om het doel te bereiken moeten andere actoren worden aangesproken. Het gaat dan om gemeenten, OCMW's, openbare en private actoren in het kader van een PPS-formule. In het kader van PPS moet er volgens de minister ruimte worden gemaakt voor een efficiënter huursubsidiestelsel. Het resultaat daarvan kan mee ingebracht worden in de totale som van het aantal extra gerealiseerde sociale huurwoningen.

De minister stelt verder dat hij pro-actief geanticipeerd heeft op het verslag van het Rekenhof, waarin opmerkingen stonden over het feit dat de VHM haar projecten op jaarbasis niet kan realiseren. De VHM heeft de laatste jaren niet alleen traditionele investeringsprojecten uitgevoerd, maar ook een aantal SBR-projecten. De minister heeft nu beslist 20% van het VHM-budget – ofwel 843 miljoen frank – af te nemen en dat bedrag beschikbaar te stellen om een aantal andere actoren (gemeenten, OCMW's, ...) toe te laten een bijdrage te leveren aan de doelstelling van 15.000 extra sociale huurwoningen. Hierbij is het belangrijk te weten dat 843 miljoen frank staat voor 47,7% tussenkomst. Het gaat dus om een investeringsbedrag van 1,7 miljard frank. De minister zal een en ander meedelen aan de actoren onmiddellijk na de goedkeuring van de begroting.

De minister heeft in het kader van de projectsubsidie al een ministeriële erkenning gegeven voor een bedrag van 14 miljard frank. De besteding daarvan moet wel gefaseerd en binnen de budgettaire mogelijkheden verlopen.

De minister stelt nog dat het belangrijk is om naar een gezamenlijke programmatie inzake huisvesting te evolueren, waarin alle deelprogramma's en bijhorende investeringsmiddelen zijn opgenomen, dit conform de prioritaire doelstellingen van het Vlaams woonbeleid.

De minister wil de maatregel die zijn voorganger heeft ingevoerd ten gunste van de maatschappijen met een gemiddelde inkomenscoëfficiënt lager dan 0.95, evalueren. Die maatregel heeft tot gevolg dat projecten tot 80 % gesubsidieerd worden. De heer *Jo Vermeulen* meent dat evaluatie en bespreking inderdaad zinvol zijn en begrijpt uit het antwoord van de minister tevens dat de maatregel vooralsnog van kracht blijft. De minister bevestigt dit.

De heer *Mark Van der Poorten* treedt de minister bij waar die zegt dat men het 15.000-programma niet zal kunnen realiseren met het huidige instrumentarium. Naast het stimuleren van andere actoren moet er ook worden nagegaan of men niet een aantal procedureregels, die een belemmering vormen om snel te werken, moet afschaffen.

De *minister* is eveneens van oordeel dat moet worden nagegaan welke remmende procedureregels er eventueel kunnen worden afgeschaft.

2.2. Publiek-private samenwerking (PPS)

Mevrouw *Veerle Heeren* merkt op dat de minister blijkbaar veel heil van de PPS-projecten verwacht, ook in het kader van het 15.000-programma. Zij vraagt wat hieronder in het kader van de sociale huisvesting moet worden begrepen. Zij had graag vernomen wat de stand van zaken is in verband met de aangekondigde pilootprojecten en wat precies de inbreng van de publieke en de private sector zal zijn.

Volgens de spreker is het principe van samenwerking tussen publieke en private sector op zich wel lovenswaardig. Het moet maximaal onderzocht worden op zijn mogelijkheden, omdat er daarbij ook garanties kunnen worden ingebouwd met het oog op een voldoende sociale mix. Dat kan op zijn beurt bijdragen tot het wegnemen van de stigmatisering van de sector.

Er wordt volgens mevrouw *Heeren* te snel voorbijgegaan aan het feit dat de finaliteit van een private onderneming in eerste instantie winstmaximalisatie is. Als men die actoren ongebreideld het terrein van de sociale huisvesting zou laten inpalmen, mag men vrezen dat winsten zullen worden gerealiseerd op de kap van de minderbevoelden, met andere

woorden de groep die het minst weerbaar is. Publieke actoren daarentegen hebben de sociale belangenbehartiging als eerste doelstelling. Een typerend voorbeeld hiervan is dat de SHM's uit de koopsector hun gronden verkopen aan de helft van de marktwaarde. Een private onderneming zal hiertoe niet bereid worden gevonden.

De heer *Christian Verougstraete* is van oordeel dat PPS niet van de grond komt. Hij vraagt welke maatregelen de minister voorziet om tot de operationalisering van dat instrument te komen.

De heer *Jo Vermeulen* stelt dat PPS zich als een aantrekkelijk gegeven aandient, maar er zijn toch ook gevaren aan verbonden. De kwaliteit en de kostprijs van het wonen mag niet leiden onder de samenwerking met de private sector. Met het oog op de kwaliteitsbewaking zijn er momenteel een aantal zogenaamde 'end of pipe' maatregelen, zoals de leegstandsheffing. In het kader van PPS moet men ook maatregelen 'begin of pipe' voorzien waardoor de kwaliteit van in den beginne gegarandeerd wordt en bewaakt. Daarvoor gelden criteria, en men zou bijvoorbeeld ook de architect en niet de aannemer bouwheer kunnen maken, zodat men een project in een ruimere context kan bekijken dan louter de kostprijs van de bouw. Ook de kost voor het wonen nadien is essentieel, bijvoorbeeld bij de keuze van verwarmingssystemen of isolatie.

De *minister* verklaart dat hij bijkomende opdrachten heeft toegevoegd aan de studie over de PPS-formule, die nog door minister Sauwens was gevraagd aan PriceWaterhouseCoopers. Naar aanleiding van een vraag om uitleg van mevrouw *De Martelaer* (*Hand.* VI. Parl. 2001-2002, nr. C12-BIN2) antwoordde de minister reeds dat hij de eerste resultaten van die studie onvoldoende vond. De resultaten waren te algemeen zodat er weinig bruikbare beleidsgegevens uit konden worden afgeleid. Bovendien wil de minister dat het studiebureau het reilen en zeilen van een PPS-formule onderzoekt. Naast een onderzoek van de mogelijkheden in Vlaanderen, moet daarbij ook worden gekeken naar wat er in het buitenland aan PPS-formules bestaat. De resultaten moeten klaar zijn tegen eind december 2001 of begin januari 2002.

De minister vindt de vragen van de commissieleden over de concrete toepassing van de PPS-formule terecht. Hij wil er nu echter geen uitspraken over doen, maar eerst de resultaten van de studie afwachten. Die studie zal door mensen van PriceWaterhouseCoopers voorgesteld worden in de commissie. De informatie uit de studie moet op een open wijze worden gecommuniceerd, zodat men

zich een juist beeld kan vormen over de mogelijkheden van PPS in Vlaanderen.

Een tweede extra opdracht die de minister heeft gevraagd, heeft betrekking op de reserves van het Vlaams Woningfonds. Het VWF heeft immers gevraagd om een deel van zijn reserves – een kleine 7 miljard frank – vrij te maken om meer aan kredietverlening te kunnen doen. De minister heeft nu gevraagd de kwaliteit en het karakter van de VWF-reserves te onderzoeken. Het zou immers onverstandig zijn om onmiddellijk op de vraag van het VWF in te gaan, om dan achteraf vast te stellen dat er onvoldoende kredieten zijn en dat de Vlaamse overheid moet bijspringen.

Met betrekking tot de PPS-pilootprojecten, stelt de minister dat er momenteel pilootprojecten in onderzoek zijn, met name in Limburg en in West-Vlaanderen. Over de feitelijke toewijzing kan de minister zich op dit ogenblik nog niet uitlaten.

De minister benadrukt dat de middelen die in de huisvestingssector gegenereerd worden – ook wanneer het gaat om PPS-formules – in de sector moeten blijven. Hij heeft vastgesteld dat in bepaalde PPS-formules de inbreng van de private sector zich beperkt tot een prefinanciering. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat de private partner met de intussen gerealiseerde winsten uit het project stapt. De private sector moet van het begin tot het einde meedoen en mede verantwoordelijkheid dragen over het geheel. Dat betekent dat ook de risico's gezamenlijk moeten worden gedragen.

Het verheugt mevrouw *Anne-Marie Baeke* dat de minister bijkomende opdrachten heeft gegeven in het kader van de lopende PPS-studie. De resultaten en de evaluatie van de PPS-pilootprojecten zullen immers nog enkele jaren op zich laten wachten. Uit de bijkomende studieopdrachten zou wel duidelijk moeten blijken wat men van de PPS-formule mag verwachten. Op dit ogenblik is dat immers helemaal niet duidelijk.

De spreker is enigszins gerustgesteld door de uitspraak van de minister dat de private sector voor het gehele project medeverantwoordelijkheid moet dragen. Het is wel de vraag of dat strookt met de economische wetmatigheden in de private sector. Hoe zal men die sector met andere woorden kunnen overtuigen om de risico's voor het gehele project mee te dragen?

Mevrouw Baeke verwijst naar krantenartikels waaruit zou blijken dat de minister ook de verhuur van sociale woningen aan de private sector

zou willen overlaten. Zij heeft daar ernstige bedenkingen bij. Het mechanisme van de sociale verhuur moet op een democratische controle zijn gebaseerd. De spreker stelt dat sp.a voorstander is van PPS maar dan wel onder strikte voorwaarden. Het overlaten aan de private sector van de verhuur van sociale woningen gaat alleszins te ver.

Mevrouw *Veerle Heeren* sluit zich hierbij aan. De spreker vraagt nadere uitleg over de aangekondigde pilootprojecten. Zij blijft met een aantal vragen zitten over de concrete invulling van de PPS-formule. Het overlaten van de verhuur aan een private maatschappij gaat alleszins te ver. Men moet in de sociale huisvesting vooral aandacht hebben voor het sociale aspect.

De heer *Dirk de Cock* pleit eveneens voor een PPS-formule onder strikte voorwaarden.

De *minister* antwoordt dat hij later uitvoerig wil terugkomen op de voorwaarden en mogelijkheden van de PPS-formule. Hij geeft alvast een voorbeeld van de eventuele mogelijkheden. Hij verwijst naar de Confederatie Bouw in Limburg die heeft voorgesteld om 300 miljoen frank uit de Limburgse Re-conversie maatschappij, bestemd voor sociale huisvesting, onder te brengen in een rollend fonds. De overheid is dan permanent betrokken.

Voor mevrouw *Ann De Martelaer* is het onduidelijk waarom de minister de PPS-formule in verband brengt met de huursubsidies. Zij vraagt hierover nadere toelichting.

De *minister* stelt voor die discussie te voeren op het ogenblik dat de PPS-studie afgerond is en aan het parlement kan worden voorgelegd.

2.3. Aankoop bestaande woningen en opname in het sociaal huurpatrimonium – ruimtelijke spreiding

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* merkt op dat de SHM's sedert dit jaar bestaande goede woningen kunnen aankopen om ze in te lijven in hun sociaal huurpatrimonium. Op de begroting werd hiervoor een bedrag van één miljard frank uitgetrokken. Op 11 september 2001 waren er voor 626 miljoen frank aankopen gedaan, hetzij 202 woningen met een gemiddelde prijs van 2.103.000 frank. De middelen zijn overigens zeer ongelijk gespreid over Vlaanderen. Limburg is veruit het actiefst met ruim 42% van de middelen. Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen hinken achterop met respectievelijk 2 en 5% van de aankopen. Intussen werd gemeld dat het beschikbare krediet op 17 juli 2001 was opgebruikt en

werden aanvragen voor een verhoging met 250 miljoen frank geweigerd. Dat staat volgens de spreker haaks op de doelstelling om 15.000 extra sociale huurwoningen te realiseren.

Het is mevrouw Baeke ook opgevallen dat slechts een beperkt aantal SHM's (11 van de 118) heeft ingespeeld op het nieuwe instrument. Het zijn vaak dezelfde SHM's die zeer actief zijn. Een beter communicatie- en aansporingsbeleid zou hier op zijn plaats zijn. De spreker vraagt zich af of het bedrag van één miljard frank ook in 2002 wordt voorzien. Of zal dat bedrag nog worden verhoogd gelet op het feit dat die middelen in 2001 al snel uitgeput waren?

De heer *Dirk De Cock* merkt op dat het voorhouden van kredieten van het investeringsprogramma voor de aankoop van bestaande kwaliteitsvolle woningen, die vervolgens worden opgenomen in het bestand van huurwoningen, in 2002 wordt voortgezet. Dat is ook logisch gezien het grote succes van die maatregel. Wat echter onlogisch lijkt, is dat de minister tegelijkertijd beleidsdaden stelt (bijvoorbeeld overheveling van kredieten van het investeringsprogramma naar het SBR-programma) die ertoe leiden dat het aankopen van goede woningen via het investeringsprogramma voor het jaar 2001 moet worden stopgezet. De spreker vraagt hierover verduidelijking.

De heer *Christian Verougstraete* vindt het een goede maatregel om bestaande woningen te verwerven en ze na renovatie in de sociale huursector onder te brengen. Op die manier kan zeker in de steden een betere sociale mix gerealiseerd worden.

Ook de heer *Jo Vermeulen* steunt de maatregel om bestaande woningen te verwerven en ze onmiddellijk of na renovatie in de sociale huursector onder te brengen. Hij is verheugd dat die maatregel in de beleidsbrief enthousiaste aandacht krijgt en in 2002 wordt voortgezet. Hij stelde wel met verbazing vast dat de kredieten die daarvoor in 2001 beschikbaar waren niet mochten opgebruikt worden en vraagt welke de concrete kredieten voor 2002 zullen zijn.

De *minister* verklaart dat hij het hem toegemeten budget op geen enkele wijze wenst te overschrijden. Op het ogenblik dat hij aangesteld werd als minister van Huisvesting, heeft hij vastgesteld dat het budget voor de verwerving al met meer dan 90 miljoen frank was overschreden. De minister heeft de kredieten daarom opgetrokken van 566 miljoen tot 866 miljoen frank. Hij is ervan overtuigd dat die enveloppe volledig zal worden aangesproken.

De minister wenst geen speculatie te financieren. Verwerving is immers een recht en geen plicht. Men moet niet ten allen koste tot verwerving willen overgaan, want dat komt enkel de speculanten ten goede. Om die reden heeft de minister een aantal projecten doelbewust niet goedgekeurd. Hij stelt dat men de financieringsgraad van de verwerving moet herbekijken, want de deelname van de overheid ligt nu te hoog. Door hieraan te sleutelen wil de minister kunnen deelnemen aan meerdere goed bevonden projecten.

Mevrouw *Veerle Heeren* merkt op dat de bestaande woningen moeten worden opgekocht tegen de marktprijs, die heel uiteenlopend is. De minister zegt geen speculatie te willen financieren, maar in Limburg is er een voorbeeld van het tegengestelde te vinden. In dat voorbeeld zou een eigenaar 10 miljoen frank meer hebben gekregen dankzij speculatie.

De *minister* wil niet ingaan op concrete dossiers. Hij zegt wel een dossier te hebben tegengehouden waarin er duidelijk sprake was van speculatie. Mogelijk gaat het om hetzelfde dossier dat mevrouw Heeren heeft aangehaald.

2.4. *Relatie van het woonbeleid met het ruimtelijk beleid – grondreserves – woonbehoeftestudies*

Volgens mevrouw *Veerle Heeren* moet er een synergie tot stand worden gebracht tussen het woonbeleid en het beleid inzake ruimtelijke ordening. Eén van de knelpunten om het 15.000-programma te realiseren is immers het gebrek aan voldoende gronden. Maar ook de bijhorende infrastructuur is heel belangrijk, anders vinden de woningen geen aansluiting op de openbare weg. De spreker heeft de indruk dat men op het terrein vaak heel lang moet wachten op de toelating om de nodige infrastructuurwerken aan te vatten.

Mevrouw *Ann De Martelaer* vraagt in welke mate woningen worden gerealiseerd op plaatsen waar de behoefte het grootst is. De laatste woonbehoeftestudies dateren van 1998. Daarin werden prognoses gemaakt op basis van gegevens van mensen die in aanmerking komen voor een sociale woning. Uit eerdere verklaringen van de minister blijkt dat de wachtlijstgegevens moeten worden genuanceerd. Sommige mensen schrijven zich immers bij verschillende SHM's in. Ook is er niet uit af te leiden dat bepaalde SHM's eerder investeren in renovatieprojecten. De spreker suggereert dat men in de toekomst zou evolueren naar een provinciaal registratiesysteem van kandidaat-huurders, waardoor dubbeltellingen zouden worden vermeden. Op die

manier zou de minister kunnen beschikken over precieze gegevens over het aantal personen op de wachtlijsten en over de regio's waar de behoeften het grootst zijn.

De *minister* antwoordt hierop dat men moet zorgen voor een zeker evenwicht in de spreiding van de investeringsprogramma's, zij het dat dit niet noodzakelijk per provincie moet worden bekeken. Als er een beperkt aanbod is en de vraag is overal ongeveer even groot, dan moet men toch zorgen voor een evenwichtig spreidingsbeleid. De minister is bereid de gegevens over de spreiding van de investeringsprogramma's op te vragen, om aldus na te gaan in welke regio's er desgevallend een achterstand is ten opzichte van de rest van Vlaanderen. Hij merkt nog op dat in de administratie een cel voor de investeringsprogramma's werd aangesteld. Die cel moet samenwerken met de reeds actieve huisvestingsactoren, zodat er geen tegenstrijdige acties worden ondernomen.

De heer *Mark Van der Poorten* wijst op de nauwe verwevenheid van het woonbeleid met de ruimtelijke ordening. De laatste jaren moesten de gemeenten zich gaan oriënteren naar inbreiding en werden er woonuitbreidingsgebieden voorzien. De gemeenten moesten tevens een woonbehoeftestudie opmaken. Minister Van Mechelen zou nu overwegen om van de woonuitbreidingsgebieden woongebied te maken. De spreker wijst erop dat dit vooral voor de private promotoren een zeer interessante operatie zal worden. Tegenover de gemeenten moet hierover duidelijkheid worden geschapen zodat ze ermee rekening kunnen houden in hun structuurplannen.

De *minister* verklaart dat het zeker geen kwaad kan de woonbehoeftestudies te actualiseren. Recentere gegevens zijn inderdaad nodig om beter in te spelen op actuele noden en behoeften.

3. Betaalbaar wonen en bouwen

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt vast dat in de beleidsbrief geen enkele aanzet wordt gegeven om de problematiek van de betaalbaarheid van bouwgronden aan te pakken. In geheel Vlaanderen – en in sommige (grens)streken in het bijzonder – stellen er zich nochtans enorme problemen inzake betaalbaarheid en beschikbaarheid van bouwgronden. De spreker beseft dat er geen mirakeloplossingen bestaan om die problematiek aan te pakken. Zij kijkt alvast uit naar het advies van de Raad van State over het CD&V-voorstel van decreet inzake het woonrecht. De gemeenten hebben inzake de betaalbaarheidsproblematiek immers behoefte aan

een decretaal kader, zodat zij kunnen ingrijpen in de nieuwe verkavelingen die zich in die gemeenten aandienen.

De *minister* beaamt dat de betaalbaarheid van het bouwen een probleem vormt, met name in de grensgebieden met Nederland. Die betaalbaarheid wordt beïnvloed door de andere fiscale behandeling van de buitenlanders die hier komen wonen. Om daar een begin van oplossing voor te vinden, is er nood aan een bilateraal akkoord met het oog op een fiscale gelijkschakeling. Zolang die er niet is, zullen eenzijdige maatregelen steeds het voorwerp uitmaken van betwistingen en vernietigingen voor de hoven en rechtbanken. De minister begrijpt de bekommernis over de betaalbaarheid, maar hij geeft de voorkeur aan een gezamenlijk initiatief dat niet alleen betrekking heeft op Vlaanderen maar ook op Nederland. De minister is alleszins benieuwd naar de rechtskracht en rechtsgeldigheid van gemeentelijke reglementen (bijvoorbeeld in Lommel) op het ogenblik dat die aangevochten worden voor de rechter. Men moet ervoor opletten om voortdurend stellingen in te nemen die dan vernietigd worden. Het lijkt de minister beter om te zorgen voor een sluitende juridische onderbouw om een antwoord op het gestelde probleem te formuleren.

De heer *Dirk De Cock* verwijst naar de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de behoefte aan betaalbare bouwgronden (*Parl. St. Vl. Parl.* 2000-2001, nr. 748/1 tot 3). In punt 6 van de resolutie wordt aan de Vlaamse regering gevraagd om het snel bouwen op bouwpercelen binnen nieuwe verkavelingen te stimuleren. De minister heeft hierover gesteld dat "voor private kavels in heel wat gemeenten al lokale belastingen gelden". De spreker vindt dat voor de betrokken gemeenten een goede zaak, maar hij zou toch liever een regeling voor geheel Vlaanderen zien.

4. Lokaal woonbeleid

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* vindt het lokaal woonbeleid heel belangrijk. Er moeten snel initiatieven komen om de lokale besturen aan te sporen om een (sociaal) huisvestingsbeleid op te zetten via de SHM's of via eigen projecten. Volgens de Vlaams Wooncode zijn de gemeenten de coördinator van het lokale huisvestingsbeleid, maar in de praktijk komt dat te weinig tot uiting.

Mevrouw Baeke illustreert dat aan de hand van enkele voorbeelden. 27 van de 308 Vlaamse gemeenten hebben geen enkele sociale woning op hun grondgebied. Daarvan situeren er zich 11 in de

provincie Vlaams-Brabant. Sommige gemeenten, zoals Aartselaar en Hoegaarden, weigeren blijkbaar elk initiatief in de huursector. Het blijkt ook dat 131 van de 308 gemeenten de voorbije 6 jaar geen enkele sociale huurwoning hebben gebouwd. Nochtans verdubbelden de middelen in die periode en werd de bouw van 15.000 sociale huurwoningen een beleidsprioriteit.

Mevrouw Baeke stelt voor dat er inzake huisvesting lokale afsprakennota's voor meerdere jaren worden opgemaakt. Als regisseur van het lokale woonbeleid moeten de gemeenten in dat kader de huisvestingsactoren op hun grondgebied samenbrengen. De spreker beseft dat het de gemeenten daarvoor vaak ontbreekt aan middelen en personeel. Vandaar vraagt zij of de minister bereid is om met het bedrag van 843 miljoen frank, dat hij transfereerde van de VHM naar de administratie, een lokaal woonbeleid op te zetten. Voor kleinere gemeenten is het moeilijker om een pro-actief woonbeleid te ontwikkelen. Vandaar is sp.a voorstander van intergemeentelijke samenwerking, die financieel wordt ondersteund door het gewest. Hiervoor zijn er in de begroting echter geen middelen voorzien. De spreker vraagt daarom dat de minister in een basisallocatie middelen zou voorzien om kleinere gemeenten te stimuleren en te ondersteunen om zich te verenigen met het oog op een lokaal woonbeleid. Zij merkt op dat er projecten werden ingediend om een samenwerkingsverband op te zetten (bijvoorbeeld een samenwerkingsverband van de gemeenten Ledegem, Meulebeke, Izegem, Ardooie en Ingelmunster) maar dat die niet werden gehonoreerd.

Mevrouw Baeke vraagt dat de minister in de commissie een nota zou neerleggen waarin hij zijn beleid naar de gemeenten expliciteert. Die nota zou alle initiatieven naar de gemeenten moeten bundelen en in een coherent perspectief plaatsen. Op die manier kan het lokale woonbeleid gestalte worden gegeven en kan er versneld worden gewerkt aan de realisatie van de 15.000 extra sociale huurwoningen.

Mevrouw Ann De Martelaer vraagt hoe de minister de gemeenten die geen inspanningen (willen) doen inzake sociale huisvesting, bij het beleid wil betrekken. Zij suggereert om in het kader van een programmatie positieve stimuli te geven aan de gemeenten, zodat die bereid kunnen worden gevonden om actiever mee te werken aan het woonbeleid. Verder vraagt zij of er nog steeds aan wordt gedacht om een relatie te leggen tussen de inspanningen die een gemeente wil doen voor sociale

huisvesting en het bedrag waarop die gemeente recht heeft vanuit het Gemeentefonds.

Mevrouw Veerle Heeren merkt op dat de gemeenten in de Vlaamse Wooncode een heel belangrijke functie hebben gekregen in het kader van het huisvestingsbeleid. Zij zouden de coördinator bij uitstek moeten zijn om aan huisvesting te doen. De gemeenten zijn daarvoor goed geplaatst want zij moeten een woonbehoeftestudie en een ruimtelijk structuurplan opmaken. Bovendien kennen de gemeenten de plaatselijke situatie het best. Voor het uitwerken van huisvestingsprojecten moeten de gemeenten echter een beroep doen op huisvestingsactoren. De spreker merkt op dat de politiek wel degelijk betrokken is bij de SHM's. Hun raden van bestuur bestaan doorgaans uit afgevaardigden van de betrokken gemeenten en OCMW's. Die raden van bestuur bepalen uiteindelijk het beleid.

Mevrouw Heeren vraagt of het effectief de bedoeling is om, vertrekkende van het zogenaamde primaat van de politiek, het toewijzingsbeleid toe te vertrouwen aan gemeentelijke mandatarissen. Zij wijst erop dat het toewijzingsbeleid sinds een tiental jaar geobjectiveerd werd. De spreker vreest dat de bouw van sociale huurwoningen wel eens zou kunnen stilvallen als men het toewijzingsbeleid aan de gemeenten toevertrouwt. De ervaring leert immers dat de meeste gemeentebesturen geen bijkomende sociale huurwoningen op hun grondgebied wensen omwille van het 'cliënteel' in de sociale huisvesting.

De heer Mark Van der Poorten stelt vast dat heel wat gemeenten niet geneigd zijn om sociale woningen op hun grondgebied te realiseren. Hij is van oordeel dat het voor gemeenten ook heel moeilijk is om een woonbeleid op te zetten. Eén van de oorzaken daarvoor is volgens hem de ingewikkelde en langdurige procedure om een woonproject op te zetten. Tussen de planning van een project en de eerste steenlegging verloopt er al snel een periode van 8 à 9 jaar. In de loop van het project moet grond of een gebouw worden verworven, moet er eventueel overgegaan worden tot onteigening en moet er desgevallend gesloopt worden. Het project zelf moet dan vaak afgestemd worden op de planning van nutsmaatschappijen en moet de nodige vergunningen kunnen bekomen. De spreker heeft dit knelpunt al vaak ter sprake gebracht, maar in de praktijk is er niets veranderd. Gelet hierop meent de spreker dat het streven naar 15.000 extra huurwoningen een vrome wens zal blijven.

Volgens de minister is de gemeente (en het OCMW) een heel belangrijke partner in het huis-

vestingsbeleid. Het bewaken van de kwaliteit bijvoorbeeld is onmogelijk vanuit Brussel te organiseren en moet dus lokaal worden aangepakt. Men moet de gemeenten wel duidelijk maken wat in dat kader van hen wordt verwacht en wat de mogelijkheden zijn. De minister ziet voor de gemeenten en OCMW's ook een belangrijke rol weggelegd in het toewijzingsbeleid. Hij stelt vast dat sommige commissieleden daar terughoudend op reageren. De minister wil echter de toewijzing terug dichterbij de mensen brengen. Dat mag uiteraard niet leiden tot een nieuw soort cliëntelisme. Daarom moeten er duidelijke, transparante en objectieve criteria worden vastgesteld die ook controleerbaar zijn.

De minister is ervan overtuigd dat een actieve deelname van de gemeenten aan het huisvestingsbeleid een inhoudelijke meerwaarde kan creëren. Er moet echter een juridische onderbouw zijn om die deelname te concretiseren. De lokale besturen moeten duidelijk weten tot waar hun verantwoordelijkheid gaat. Dat neemt niet weg dat er op een aantal terreinen een supervisie zal moeten worden uitgeoefend door de Vlaamse overheid, en in sommige gevallen door het Vlaams Parlement.

De minister is akkoord dat intergemeentelijke samenwerking een alternatief kan bieden indien zou blijken dat de schaal voor een lokaal woonbeleid te klein zou zijn. Er zijn momenteel een viertal interessante samenwerkingsprojecten aangevraagd. Die zijn nog niet goedgekeurd omdat er nog geen budgettaire ruimte voor is. De minister wil de budgettaire marges zeker niet overschrijden.

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt nadere toelichting inzake de intergemeentelijke projecten. Zij wijst erop dat een SHM al voor verschillende gemeenten werkt. Op zich gaat het dus al om een intergemeentelijke samenwerking. Alle deelnemende gemeenten doen afdrachten aan de SHM en hebben ook een afvaardiging in de bestuursorganen van de SHM.

De *minister* antwoordt hierop dat het gaat om 4 projecten. Hij wil ze echter niet in detail bekendmaken omdat ze nog niet goedgekeurd zijn. Hij wil die vier dossiers wel op gelijke voet behandelen met dossiers die van een SHM komen.

Ten aanzien van de vraag om een relatie te leggen tussen de inspanningen van een gemeente en de middelen uit het Gemeentefonds waarop die gemeente recht heeft, antwoordt de minister dat dit moeilijk is gezien het principe van de gemeentelijke autonomie. Men kan wel pogen de gemeenten te motiveren en aan te moedigen om hun rol als lo-

kale actor ten volle te spelen, maar gelet op de gemeentelijke autonomie kan men hen niet verplichten om sociale huurwoningen op hun grondgebied toe te laten. Door de gemeenten een combinatie aan te bieden van koop- en huurwoningen kunnen de gemeenten mogelijk wel overtuigd worden.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* erkent dat er geen juridisch middel is om de gemeenten te verplichten aan sociale woningbouw te doen. Men moet inderdaad rekening houden met de gemeentelijke autonomie. Anderzijds biedt de voorgenomen hervorming van het Gemeentefonds wel bepaalde mogelijkheden om stimuli te geven.

Ook de heer *Mark Van der Poorten* pleit ervoor om een verband te leggen tussen de inspanningen van een gemeente inzake sociale huisvesting en de middelen waarop die gemeente recht heeft uit het (vernieuwde) Gemeentefonds. Men zou daarbij kunnen rekening houden met het aantal sociale huur- en koopwoningen in de gemeente en de toepassing van de leegstandsheffing. Op die manier zou men een integraal beleid kunnen voeren.

De heer *Dirk De Cock* meent dat er een spanningsveld ontstaat tussen het respect voor de gemeentelijke autonomie en het recht op sociale woningbouw. In dat spanningsveld is volgens hem de gemeentelijke autonomie mogelijk ondergeschikt aan het recht op sociale woningbouw. Hij vraagt dat de commissie hierover enig denkwerk zou verrichten.

De heer *Jo Vermeulen* merkt op dat in Frankrijk wordt overwogen om de gemeenten te verplichten tot 3% sociale woningen op hun grondgebied toe te laten. Het gaat dan niet noodzakelijk over grote woonblokken maar over invulbouw, kleine clusters enzovoort. Daarnaast blijft het geven van stimuli aan de gemeenten wel nuttig.

De *minister* neemt acte van de standpunten inzake de link tussen sociale huisvesting en het Gemeentefonds. Hij denkt echter dat het niet gemakkelijk zal zijn dergelijke parameters op te nemen in de criteria van het te herziene Gemeentefonds. Het Gemeentefonds is voor de gemeenten een gevoelig punt. Zij zouden allicht protesteren indien men de criteria zou overladen. De minister is wel bereid het Franse voorbeeld nader te bekijken.

5. Hervorming van de sector huisvesting

De heer *Dirk De Cock* is verheugd dat de minister een grotere rol wil toebedelen aan de commissie Huisvesting van het Vlaams Parlement, meer be-

paald voor wat de controle op de sector betreft. De spreker rekent er stellig op dat de minister een degelijk onderzoek zal (laten) verrichten naar de vermeende misstanden in de sector, en dat hij de initiatieven die werden gestart door zijn voorgangers, bijvoorbeeld de doorlichting van de 118 SHM's, zal voortzetten met de bedoeling de sector opnieuw de waardering en het aanzien te geven die hij verdient.

Mevrouw *Ann De Martelaer* informeert naar de intenties van de minister inzake de hervorming van de huisvestingssector. Zij vraagt of die de voornemens van voormalig minister van Huisvesting Sauwens inzake de scheiding van beleidsvoorbereiding en –controle wil overnemen, en wat desgevallend de stand van zaken is.

Ook mevrouw *Veerle Heeren* vraagt naar de concrete plannen inzake de reorganisatie van de huisvestingssector. Zij pleit voor een optimalisering en professionalisering van de sector, dit in overleg met de actoren die het terrein goed kennen en die deze activiteiten reeds zeventig jaar uitoefenen. De spreker ontkent niet dat er actoren zijn die hun werkzaamheden niet op de meest efficiënte manier hebben uitgevoerd. Sommigen hebben ook een eigen visie ontwikkeld op de manier waarop een huisvestingsmaatschappij moet functioneren. Misbruiken moeten dan ook worden aangepakt en liefst zo snel mogelijk. De controlefunctie moet op een andere manier dan vandaag ingevuld worden. Het is evenwel verkeerd om paniekvoetbal te spelen. Reorganisatiebeslissingen moeten genomen worden op basis van audits. De spreker vindt het overigens hoog tijd dat de minister de resultaten van de aangekondigde audits aan het parlement zou meedelen.

Mevrouw *Heeren* informeert naar de inzichten van de minister inzake de scheiding van beleidsvoorbereiding en beleidscontrole in de huisvestingssector. Zij vraagt hoe vandaag de beleidsvoorbereiding in die sector gebeurt en hoe de minister dat wenst te zien evolueren. De spreker is van oordeel dat niet alleen ambtenaren bij de beleidsvoorbereiding moeten worden betrokken. Ook wetenschappers, aannemers, architecten en anderen die het werkveld goed kennen, zouden er een rol in kunnen spelen. De oprichting van een Vlaamse Woonraad is voorzien in de Vlaamse Wooncode, maar hieraan is tot dusver geen uitvoering gegeven. Een dergelijke Woonraad zou een nuttige rol kunnen spelen op voorwaarde dat die niet enkel uit ambtenaren zou bestaan.

De heer *Christian Verougstraete* verwijst naar de persartikelen over de mogelijke mistoestanden bij de VHM. In de beleidsbrief komt die problematiek nauwelijks aan bod. Hij informeert naar de stand van zaken van het onderzoek naar de eventuele malversaties en vraagt wanneer de aangekondigde audits verwacht kunnen worden.

De heer *Mark Van der Poorten* verwijst naar de algemene krachtlijnen van het project 'Beter Bestuurlijk Beleid'. Er zou een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds beleidsvoorbereiding en –evaluatie en anderzijds beleidsuitvoering en –controle. Bepaalde bevoegdheden zouden worden ondergebracht in een intern departement, terwijl andere extern verzelfstandigd zouden worden. Zal de minister die krachtlijnen ook hanteren voor de sector huisvesting? Kan de minister al verduidelijken welke aspecten van de sector huisvesting naar het departement zouden gaan en welke zouden verzelfstandigd worden? De spreker waarschuwt wel voor de gevaren van een te strikte afbakening.

De heer *Van der Poorten* informeert naar de voorstellen van de minister met betrekking tot eventuele fusies van SHM's. Zal de minister initiatieven nemen naar de SHM's zelf? Voor de werking van de SHM's is het alleszins nodig dat de minister hieromtrent duidelijkheid verschaft.

De *minister* is het eens dat de huisvestingssector op een veel transparantere manier moet worden georganiseerd. Hij heeft aan de nieuwe voorzitter van de VHM gevraagd een onderzoek in te stellen naar de vermeende malversaties binnen de VHM, zoals die tot uiting zijn gekomen in persartikels. De voorzitter zal daarbij wetenschappelijk en juridisch worden ondersteund door de KU Leuven. Het rapport, dat tegen eind januari 2002 moet klaar zijn, zal in het parlement worden neergelegd. De commissie zal de gelegenheid krijgen het rapport te bespreken met de nieuwe voorzitter van de VHM. Het is voor de minister duidelijk dat er klaarheid moet komen over het verleden, zodat men het vele werk dat nog op stapel staat kan aanvangen.

De minister is van oordeel dat 118 SHM's misschien van het goede iets te veel is. In Limburg bijvoorbeeld zijn er maar 9, terwijl de 109 andere over vier Vlaamse provincies zijn verspreid. Bepaalde maatschappijen zijn alleszins te klein om de uitdagingen waarvoor het beleid staat aan te kunnen. Niettemin lijkt het de minister nu niet het geschikte moment om een institutioneel debat te voeren over eventuele fusies. Dat zou immers betekenen dat er intussen op het terrein geen acties kunnen worden ondernomen en het 15.000-program-

ma in het gedrang komt. De minister is wel van plan om stimuli uit te werken om op vrijwillige basis tot samenwerking te komen. Er werden reeds positieve geluiden ontvangen vanuit Antwerpen waar 6 van de 7 SHM's bereid zouden zijn tot samenwerking, die bijvoorbeeld in de vorm van een federatie gestalte zou kunnen krijgen. Het moet echter gaan om een vrijwillige samenwerking, want anders dreigt men de volgende jaren alle energie te moeten steken in een institutioneel debat.

Met betrekking tot de reorganisatie van de huisvestingssector, stelt de minister dat iedereen het eens is over het principe van de scheiding van beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -controle. Het is de bedoeling om de beleidsvoorbereidende taken bij het departement te leggen. De minister merkt op dat de administratie nu al intensief betrokken is bij de beleidsvoorbereiding. Diegenen bij de VHM die nu betrokken zijn bij de beleidsvoorbereiding, zullen logischerwijze naar het departement verhuizen. De uitvoerende taken zullen intern of extern verzelfstandigd worden in een agentschap. De beleidscontrole moet uitgeoefend worden door bedrijfsrevisoren en financiële experts. Met het oog op de maatschappelijke controle wil de minister ook deze commissie voor Huisvesting een rol toebedelen. Het is de bedoeling om tot een transparant geheel te komen waardoor bepaalde mistoestanden uit het verleden kunnen worden voorkomen. De minister wil hierbij in het midden laten of de wantoestanden in het verleden effectief dan wel vermeend hebben plaatsgevonden. Niet alles wat in de kranten werd opgenomen, is reëel. Het onderzoek door de nieuwe VHM-voorzitter moet hierover klaarheid brengen. Dat is van belang voor de sector en voor die VHM-personeelsleden die zichzelf niets te verwijten hebben.

De minister wil verduidelijking verschaffen over de verschillende bestelde audits. Op de eerste plaats is er de audit die door voormalig minister Sauwens werd besteld. In het verlengde van die audit heeft de minister twee bijkomende opdrachten gegeven aan het studiebureau PriceWaterhouseCoopers, waarvan hierboven reeds sprake was. Daarnaast werd door minister Van Grembergen een audit aangekondigd van de 118 SHM's. Die is echter nog niet opgestart, want de minister wil eerst afwachten hoe de implementatie door de SHM's zal gebeuren van het hier voorgestelde beleid. Ten slotte werd er een onderzoek gestart op vraag van minister-president Dewael. Daarvan is één luik afgewerkt, met name dat van de financieringsstromen. Het tweede luik is nog niet afgewerkt, maar zal mogelijk overbodig zijn als het onderzoek van de nieuwe VHM-voorzitter volledige klaarheid kan scheppen.

De heer *Dirk De Cock* benadrukt dat de aantijgingen over de VHM, die in de pers zijn verschenen, op hun waarheidsgehalte moeten worden getoetst. Er moet duidelijkheid worden geschapen over wat al dan niet is mis gegaan. Dat is de overheid verschuldigd aan de sector en aan de duizenden bewoners voor wie uiteindelijk gewerkt wordt.

De spreker stelt vast dat de minister streeft naar een vrijwillige samenwerking tussen de SHM's en voorlopig opgelegde fusies niet opportuun vindt. Hij vraagt hoe de minister dat ziet evolueren. Denkt de minister aan de oprichting van een nieuwe federatie of koepel of aan een vernieuwde VHM ? Wil hij een federatie waaronder zowel maatschappijen uit de koop- en de huursector ressorteren ?

Mevrouw *Ann De Martelaer* verwijst naar de beleidsbrief inzake de nieuwe taakverdeling tussen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de VHM en de andere huisvestingsactoren. Zij vraagt of de minister de huisvesting nog beschouwt als een kerntaak van de overheid en wat er precies bedoeld wordt met de verzelfstandigde agentschappen.

De *minister* antwoordt dat men de discussie over de VHM meer algemeen moet voeren in het kader van het project 'Beter Bestuurlijk Beleid'. Dezelfde problematiek stelt zich bijvoorbeeld in de milieu-sector. Er zijn een aantal instanties ontstaan waarop de overheid nauwelijks nog controle kan uitvoeren. De overheid moet zich echter wel verantwoorden voor de eventuele uitwassen van die instanties. De minister waarschuwt voor het ontwerpen van nieuwe structuren die losstaan van parlementaire controle.

6. Ondersteunen van particulieren voor het huren of aankopen van een woning

De heer *Dirk De Cock* stelt vast dat de minister het stimuleren van de aankoop van een eigen woning voor gezinnen en alleenstaanden steunt. De spreker kan dat bijtreden in die zin dat het hebben van een eigen woning een belangrijk middel kan zijn tot kansenverrijking. De stimulans voor de eigendomsverwerving mag op termijn echter niet leiden naar een stigmatisering van de huurder.

Mevrouw *Veerle Heeren* vindt het een nobel streven van de minister om huurders ertoe aan te zetten om eigenaar te worden, en om met de daaruit voortvloeiende middelen de renovatie te ondersteunen. Zij wijst er echter op dat sociale huurwoningen op 66 jaar worden afgeschreven. Als men

die woningen voor die termijn gaat verkopen, is de netto-opbrengst uiteraard minder dan de verkoopprijs. De spreker vraagt daarom wat meer uitleg over de techniek die hier zal toegepast worden. Bovendien vraagt zij zich af hoe men het verkopen aan zittende huurders zal toepassen in die sociale woonwijken waar er een opeenstapeling is van samenlevingsproblemen.

De *minister* verklaart dat de afschrijvingstermijn voor sociale woningen intussen van 66 jaar op 33 jaar werd gebracht.

De heer *Christian Verougstraete* staat achter het promoten van de eigendomsverwerving. De Vlaming is tenslotte met de baksteen in de maag geboren.

De heer *Jo Vermeulen* wil het later nog wel eens over die baksteen hebben, maar vindt het in een aantal gevallen zinvol dat zittende huurders gestimuleerd worden om hun huurwoning aan te kopen. Toch kan dat moeilijk een algemene beleidslijn zijn. Huren zal voor velen de eerste optie blijven, omwille van persoonlijke, soms wisselende omstandigheden. De ervaring wijst ook uit dat kopen moeilijk te organiseren is in grotere wooncomplexen, met name in de steden. Voor kleinere clusters valt het wel te overwegen.

De heer *Mark Van der Poorten* is ten eerste verheugd over de intentie van de minister om zittende huurders de mogelijkheid te geven eigenaar te worden van hun sociale huurwoning. Hij denkt wel dat die intentie niet gemakkelijk te realiseren zal zijn. Hij wijst erop dat de sector van de koopwoningen nu al verantwoordelijkheid opneemt om woningen te realiseren. De koopsector is overigens goedkoper voor de overheid.

De spreker vraagt hoe de minister de zittende huurders wil aanzetten tot het kopen van hun sociale huurwoning. Heeft hij hieromtrent een concreet cijfer voor ogen?

De *minister* is van oordeel dat er voldoende aandacht moet gaan naar de koopwoningen, omdat die een middel zijn om de sociale mix en het veiligheidsgevoel in de sociale huisvesting te verbeteren. Men moet gaan naar een vervlechting van de huisvesting in de koop- en de huursector. Als men een huurwoning verkoopt, moet het wel duidelijk zijn dat het geld dan beschikbaar moet blijven voor de huisvesting. Men moet meer middelen voor de huisvesting genereren zodat de behoeften kunnen beantwoord worden.

De minister stelt dat hij de huidige particuliere premies zal laten onderzoeken. Tegen september 2002 moet de reglementering daaromtrent immers worden bijgestuurd. Tegen die tijd wil de minister een geactualiseerde reeks maatregelen klaar hebben om een ondersteunend beleid vanuit particuliere zijde te kunnen aanwakkeren.

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt naar de ideeën van de minister om de communicatie inzake de verzekering tegen inkomensverlies nog te verbeteren en te verfijnen.

De *minister* meldt hieromtrent dat vanaf 9 december 2001 een vernieuwde website klaar zal zijn om dat instrument beter te promoten. De doelgroep bestaat in totaal uit zo'n 17.000 mensen, waarvan er nu ongeveer 5.000 gebruikmaken van de verzekering tegen inkomensverlies. Die formule bereikt dus amper eenderde van de doelgroep. De voorwaarden om van de verzekering gebruik te kunnen maken, hebben betrekking op de oppervlakte van de woning en het inkomen (maximum 1,7 miljoen frank + 100.000 frank per kind ten laste). De minister hoopt dat de website het aantal kandidaten voor de verzekering fors zal doen toenemen. Het is immers een interessante formule om het aankopen van een eigen woning te stimuleren.

De heer *Dirk De Cock* verwijst naar de mogelijkheid van verkoop van de sociale huurwoning aan de zittende huurders. Daarbij is er nergens sprake van de huidige beperking, namelijk dat een sociale huurwoning niet mag worden verkocht binnen de 15 jaar te rekenen vanaf de eerste bewoning. De spreker vraagt of de minister die regeling wil wijzigen.

7. Kwaliteit van de woningen en woonomgeving

De heer *Dirk De Cock* vraagt de minister om voldoende oog te hebben voor de nood aan ondersteuning bij particuliere saneringen en renovaties. Een goede woningmarkt is immers een kwaliteitsvolle woningmarkt, en aan de (blijvende) kwaliteit van woningen moet voortdurend worden gewerkt. Het feit dat de minister in zijn beleidsnota oog heeft voor zowel de technische als de esthetische kwaliteit van (sociale) huisvesting, kan de spreker alleen maar toejuichen.

Mevrouw *Veerle Heeren* is van oordeel dat de minister inzake de kwaliteit van de woningen het beleid van de voorbije tien jaar voortzet. Zij is enigszins verrast door de stelling van de minister dat de kwaliteit van de sociale huurwoningen niet goed zou zijn. Zij is ervan overtuigd dat die in het alge-

meen wel goed is, hetgeen te wijten is de toenemende kwaliteitseisen die in het verleden werden opgelegd. Men kan die kwaliteit natuurlijk nog opdrijven, maar daar hangt ook een kostprijs aan vast. De spreker vindt dat de sociale woningbouw betaalbaar moet blijven, zowel voor de SHM die bouwt als voor de persoon die huurt of koopt. Volgens de spreker is het veel zinvoller om de subsidiesystemen in vraag te stellen. Zij verwijst naar krantenberichten waaruit zou blijken dat de Vlaamse overheid in het Limburgse sociale huurappartementen subsidieert aan 6 miljoen frank per stuk. Voor dat bedrag zou men elders twee volwaardige sociale huurwoningen hebben kunnen realiseren. Het kan toch niet de bedoeling zijn om het aantal sociale woningen te halveren, al zijn die dan van topkwaliteit.

Mevrouw Heeren merkt nog op dat vorige ministers van Huisvesting uitspraken deden over de afbraak van de 'Chicagoblokken' in Antwerpen. Hier valt volgens haar wel iets voor te zeggen, maar men mag niet vergeten dat die blokken 5.000 mensen huisvesten. Er moet dus een alternatief zijn voor die mensen, of toch minstens een tijdelijke opvang, als tot afbraak wordt besloten. De spreker stelt dat men moet opletten met het creëren van valse verwachtingen bij de bewoners van die blokken en van de omgeving ervan. Allicht zou het een goedkopere oplossing betekenen om die complexen te behouden en er veel welzijnsmiddelen in te zetten met het oog op samenlevingsopbouw.

De heer *Jo Vermeulen* suggereert dat de minister in Antwerpen op werkbezoek zou gaan, niet alleen om de 'moeilijke' complexen te bezichtigen, maar ook om de vele mogelijkheden en goede realisaties, ook in grote complexen, te bekijken. Hij merkt op dat afbraak van grote complexen enorm kostelijk is, dikwijls zijn ze nog niet afgeschreven, en dat ook de sociale gevolgen ervan niet mogen worden onderschat. Wellicht zijn architectonische ingrepen en samenwerking met welzijn veel realistischer en effectiever.

Mevrouw *Dominique Guns* merkt op dat de minister de SHM's meer wil responsabiliseren, met name door het scheppen van een meer leefbare omgeving. Kan de minister hierover enige toelichting verschaffen ?

De *minister* is ervan overtuigd dat de technische bouwkwaliteit in de sociale huisvesting de laatste jaren sterk verbeterd is. Hij wil echter ook oog hebben voor de esthetische en de omgevingskwaliteit. Er moet dus een globale kwaliteitsbenadering zijn. De minister heeft recent een project voor

koopwoningen te Londerzeel bezocht dat daaraan volledig beantwoordt. Het gaat om een project met 94 woningen, waaraan 4 architecten hebben meegewerkt. Die hebben 4 verschillende types van woningen in het project samengebracht en veel aandacht geschonken aan de omgevingskwaliteit en de materiaalkeuze. De gemiddelde kostprijs van die woningen bedraagt, alles inbegrepen, 4 à 5 miljoen frank, waarbij men er rekening mee moet houden dat de grondprijzen rond Brussel niet goedkoop zijn. Het resultaat vertoont niet de kenmerken van een traditionele sociale woonbuurt, maar van een gezellige woonwijk.

De minister vindt dat men niet alleen moet afstappen van mastodontprojecten, maar ook van het bouwen van te uniforme woningen. Dat leidt immers tot vervreemding en anonimiteit. De minister heeft al met de administratie van gedachten gewisseld over de problematiek van bepaalde Antwerpse mastodontprojecten. Een mogelijke oplossing die hij ziet is het geleidelijk leegzuigen van die woningen en het intussen voorzien van kleinschalige alternatieve opvangmogelijkheden voor de bewoners – dit in tegenstelling tot het slopen. Vervolgens zou men die blokken moeten vervreemden. Indien men zich zou beperken tot renovatiewerken, zou men immers de hangende knelpunten in die blokken niet kunnen oplossen.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* vraagt dat er werk wordt gemaakt van een nieuwe en sterk uitgebreide renovatiepremie. De middelen moeten terechtkomen bij diegenen die het effectief nodig hebben. De recente brand in een bouwvallig huis in Tienen, waarbij twee kinderen het leven lieten, tonen aan dat er nog veel werk te doen is. De spreker is voorstander van een hernieuwd stelsel van premies, dat volledig gericht moet zijn op de ondersteuning van particulieren die de kwaliteit van hun woning willen verbeteren. Dat betekent dat de premies veel meer dan nu het geval is moeten aansluiten op het bestaand instrumentarium uit de Vlaamse Wooncode (recht van voorkoop, leegstandsheffing, ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring, ...). Het stelsel van de kwaliteitsinstrumenten heeft momenteel een te repressief karakter.

8. Huursubsidies

Mevrouw *Veerle Heeren* merkt op dat huursubsidies volgens de beleidsnota een belangrijk instrument zijn, maar in de begroting zelf zijn er daarvoor geen substantiële middelen ingeschreven. Voor CD&V kunnen huursubsidies enkel op voorwaarde dat ze toegekend worden aan de meest behoeftigen. De woning die hen op de private markt

wordt aangeboden moet bovendien van voldoende kwaliteit zijn en een prijs hebben die overeenkomt met de waarde. Huursubsidies kunnen niet veralgemeend worden want dat zou onbetaalbaar zijn. Recente studies hebben uitgewezen dat ongeveer 150.000 gezinnen in Vlaanderen wachten op een sociale huurwoning. Indien men uitgaat van een gemiddelde huurprijs van 15.000 à 16.000 frank in de private sector voor een modale gezinswoning van voldoende kwaliteit, en van het feit dat het gemiddelde huurgeld in de sociale sector ongeveer de helft daarvan bedraagt, komt men tot een prijskaartje van 13,5 miljard frank per jaar (150.000 gezinnen x 7.500 fr/maand). Het gaat daarbij om middelen waarmee men uiteindelijk geen huizen meer kan bouwen. De spreker besluit hieruit dat men de huursubsidie gedifferentieerd moet toepassen om enig effect te kunnen hebben. Een veralgemeend systeem van huursubsidies is echter uitgesloten gelet op de beperkte middelen waarover de Vlaamse regering beschikt.

De heer *Jo Vermeulen* waarschuwt dat huursubsidies geen subsidiëring mogen worden van de huisjesmelkers. In de beleidsbrief staat dat huursubsidies de kwaliteit van de huisvesting kunnen verbeteren. Dat verband ontgaat de spreker echter.

Mevrouw *Dominique Guns* vindt de huursubsidies een heel goed instrument. Zij is tevreden dat de minister hieraan eindelijk prioriteit wil verlenen. Uit de beleidsbrief blijkt echter niet duidelijk hoe dat instrument in concreto zal worden uitgewerkt. Volgens de VLD-fractie moet de huursubsidie mensen met lage inkomens toelaten om ook op de private markt een woning te huren, waardoor kan worden bijgedragen tot een betere sociale mix.

De *minister* antwoordt dat het instrument van de huursubsidie heel belangrijk is. De huursubsidies mogen echter niet neerkomen op een subsidiëring van de eigenaars of de huisjesmelkers.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* is wel voorstander van huursubsidies, maar het instrument mag niet evolueren naar een veralgemeend stelsel als alternatief voor de sociale huisvesting. Zij merkt op dat huursubsidies aanleiding kunnen geven tot problemen inzake de controle van de kwaliteit van de woningen en de huurprijs. Zij suggereert dat men zou nadenken over een alternatieve piste, met name over een verhuurderssubsidie. Daaraan moeten dan wel strikte voorwaarden worden gekoppeld. Het moet bijvoorbeeld gaan om kleine verhuurders die moeite hebben om de nodige financiële inspanningen te dragen. Een verhuurderssubsidie zou toelaten een betere controle op de kwaliteit en op de

huurprijs te organiseren. De spreker suggereert dat men hierover in de nabije toekomst eens van gedachten zou wisselen.

De *minister* antwoordt dat hij het idee van een verhuurderssubsidie het overwegen waard vindt.

9. Heffing op leegstand en verkrotting

De heer *Christian Verougstraete* stelt vast dat de heffing op leegstand en verkrotting duidelijk een positief effect heeft gehad op het stedelijk weefsel. Het verval van het woonpatrimonium in de steden wordt er immers door tegengegaan. De spreker merkt op dat de leegstandsheffing verder dient te worden geëvalueerd en bijgestuurd. Het gaat dan om de aanpassing van de criteria voor de leegstand, de bezwaarschriftenprocedure, de tijdsspanne tussen heffing en inning. Ten slotte vraagt de spreker of het niet beter zou zijn om, in het kader van de subsidiariteit, de heffing op het gemeentelijk niveau te organiseren.

Mevrouw *Dominique Guns* merkt op dat het evaluatierapport inzake de leegstandsheffing in juni 2001 aan bod kwam in de commissie. Vanuit verschillende fracties werden er opmerkingen gemaakt en suggesties gedaan met betrekking tot dat beleidsinstrument. Met de vorige minister van Huisvesting, de heer Paul Van Grembergen, was afgesproken om de discussie te hervatten na het zomerreces. De spreker vraagt of de minister bereid is de problematiek van de leegstand en verkrotting opnieuw ter sprake te brengen. Zij hoopt dat die discussie alleszins voor de start van het kerntaken debat kan worden gevoerd.

De heer *Mark Van der Poorten* vindt het wraakroepend dat SHM's die wooneenheden opkopen in stadsgedeelten – en die dus actief meewerken aan het woonbeleid – gevat worden door de leegstandsheffing omwille van de logheid van administratieve procedures. Hij citeert een voorbeeld waaruit blijkt dat een SHM de leegstandsheffing moet betalen. Die SHM kan niet tot afbraak overgaan omdat er nog geen invulproject is goedgekeurd.

De *minister* merkt op dat het evaluatierapport over de leegstandsheffing in de commissie is besproken (*Parl. St. VI. Parl. 2000-2001, nr. 800/1*). De vorige minister van Huisvesting, de heer Paul van Grembergen, had aangeboden de commissie nauw te betrekken bij de bijsturing van de leegstandsheffing ten einde het instrument nog te versterken en de rechtszekerheid voor de burger te verbeteren. De minister is bereid daarop verder te gaan. Hij verwijst naar het Vlaams regeerakkoord waarin is be-

paald dat er een harmonisering moet komen van de leegstandsheffing op bedrijfsgebouwen enerzijds en op woningen anderzijds. Ook moet worden onderzocht of de heffing niet beter op het gemeentelijke niveau wordt gesitueerd.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* is verheugd dat de minister de discussie met de commissie wil voortzetten over de leegstandsheffing. Haar fractie is er voorstander van om de heffing verder op het gewestelijk niveau te organiseren. Zij verwijst naar een nota van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten, waaruit blijkt dat die eveneens gewonen is voor een eenvormige gewestelijke heffing.

Volgens de heer *Jo Vermeulen* kan de toepassing en de controle lokaal worden georganiseerd, maar blijft de regelgeving best op het gewestelijke niveau vastgelegd.

De *minister* heeft acte genomen van de standpunten. Hij stelt voor hier later op terug te komen. Men moet in het kader van het kerntakendebat de heffing op dat niveau leggen waar ze het best thuishoort. Hij is wel akkoord dat de regelgeving op het gewestelijk niveau wordt vastgelegd. Er moet een duidelijk en toepasbaar algemeen kader zijn voor alle gemeenten. Ook de controle op de uitvoering moet een taak blijven van de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement.

10. Voorkooprecht

Mevrouw *Dominique Guns* verklaart dat haar fractie minder gelukkig is met de techniek van het recht van voorkoop. In de beleidsbrief wordt gemeld dat die techniek een groeiend succes kent, dit voornamelijk door een aanpassing van het stelsel van de projectsubsiëring. De spreker vraagt om hoeveel dossiers het momenteel gaat en wie er vooral op inspeelt. Zijn dat gemeenten, OCMW's of de SHM's? Indien zou blijken dat het voorkooprecht vooral gebruikt wordt door de SHM's en niet of minder door gemeenten en OCMW's, stelt zich de vraag of een en ander niet in overleg met de gemeenten moet gebeuren.

De heer *Jo Vermeulen* herhaalt dat voor zijn fractie het voorkooprecht een prachtig instrument blijft dat een goed sociaal huisvestingsbeleid ondersteunt.

De *minister* overweegt een aantal wijzigingen inzake het voorkooprecht. De suggestie van mevrouw *Guns* zal in dat kader worden onderzocht. De minister stelt dat men moet kunnen overgaan tot verwerving, zonder dat dit een verplichting moet wor-

den. Anders dreigen de kosten te hoog op te lopen en kunnen er misbruiken ontstaan.

11. Uitvoering Vlaamse Wooncode – beheersovereenkomsten – solidariteitsfonds

De heer *Dirk De Cock* verwijst naar het verslag van het Rekenhof waarin opnieuw gepleit wordt voor het spoedig afsluiten van een resultaatgerichte beheersovereenkomst in de sociale huisvesting, zoals voorzien in de Vlaamse Wooncode. Ook de VHM is hiervoor reeds lange tijd vragende partij. De spreker vraagt hoe het komt dat die beheersovereenkomst zo lang op zich laat wachten en of de minister van plan is hier op korte termijn werk van te maken.

De *minister* antwoordt dat het beheersgegeven een onderdeel zal uitmaken van de PPS-studie. Hij stelt voor op die problematiek terug te komen op het ogenblik dat de PPS-studie klaar is.

Mevrouw *Anne-Marie Baeke* vraagt op welke manier de minister de beheersovereenkomsten aan PPS wil koppelen. Zij merkt op dat een aantal instrumenten uit de Vlaamse Wooncode nog geen uitvoering hebben gekregen. Dat is bijvoorbeeld het geval met de beheersovereenkomsten, de Woonraad en het solidariteitsfonds. Het solidariteitsfonds is bedoeld voor de SHM's met een hoger dan gemiddeld aantal huurders met een laag inkomen. Het is vooral van belang voor (vaak stedelijke) SHM's die zich richten op kansarme en kwetsbare gezinnen. De spreker vraagt of de minister van plan is het solidariteitsfonds effectief te activeren en hoe hij dat zal aanpakken.

Mevrouw *Veerle Heeren* verwijst naar de beheersovereenkomst van de Vlaamse Gemeenschap met de VRT als een voorbeeld dat model zou kunnen staan voor beheersovereenkomsten in de sector van de sociale huisvesting. Aan een beheersovereenkomst moet een resultaatverbintenis worden gekoppeld teneinde de huisvestingsactoren te responsabiliseren en hen aan te zetten tot een meer performante werking.

Ook mevrouw *Ann De Martelaer* vindt dat er dringend werk moet worden gemaakt van de beheersovereenkomsten. Zij verwijst naar het vele voorbereidende werk dat er daaromtrent al geleverd werd.

De *minister* stelt voor om in het kader van een beheersovereenkomst een goede samenwerking te realiseren tussen de SHM's. Op basis van de beheers-

overeenkomsten moeten de SHM's tot een grotere activiteitsgraad worden aanzet.

12. Sociaalhuurbesluit vanaf 1 januari 2001

De heer *Dirk De Cock* vraagt wat de minister bedoelt wanneer die in het kader van het sociaalhuurbesluit stelt dat 'de woonzekerheid ten allen tijde gegarandeerd blijft'. Het was de politiek van de voorgaande ministers van Huisvesting dat mensen wiens inkomen gestegen was boven de inkomensgrenzen, de sociale huurwoning die ze betrokken moesten verlaten of in bepaalde gevallen die woning konden aankopen. Wil de minister sleutelen aan die beleidsoptie naar aanleiding van een bijsturing van het sociaalhuurbesluit in 2002?

In het kader van het sociaalhuurbesluit spreekt de minister ook over een 'responsabilisering' van de SHM's met betrekking tot de toewijzing van woningen en de 'passende' sociale visie die moet worden nagestreefd. De uitspraken die de minister in de pers deed over de SHM's, die meer armslag moeten krijgen en mensen moeten kunnen weigeren om gettovorming tegen te gaan, doen vermoeden dat de minister ook aan de toewijzingsregels in het sociaalhuurbesluit wil sleutelen. De heer *De Cock* vraagt naar de precieze ideeën van de minister hierover en naar zijn beleidsintenties terzake.

De heer *Jo Vermeulen* wijst op het perverse effect dat de huidige formule voor de berekening van de inkomenscoëfficiënt teweegbracht. Die zorgde voor een verlaging van die inkomenscoëfficiënt, een van de basisgegevens voor het berekenen van de sociale huur. Maatschappijen waren gedwongen hun basishuur te verhogen, waardoor de laagste inkomens meer moesten betalen, want zij betalen sowieso de helft van die basishuur. De maatregel was wel gunstig voor de hogere inkomens. Hij vraagt dat hieraan aandacht wordt besteed bij het eventueel herbekijken van de inkomenscoëfficiënt.

De *minister* verklaart die mogelijk perverse effecten te willen onderzoeken. Bij het herbekijken van de inkomenscoëfficiënt zal men zorgvuldig tewerk moeten gaan om ongewenste effecten te voorkomen.

13. Doelgroepenbeleid – geïntegreerd beleid

De heer *Jo Vermeulen* stelt vast dat het de eerste keer sinds jaren is dat de bevoegdheden Huisvesting en Stedenbeleid niet meer bij dezelfde minister berusten. Het is dan ook een extra uitdaging om die twee beleidsdomeinen op elkaar te laten

aansluiten, net als op andere domeinen overigens. Anders zou wel eens een omgekeerde stadsvlucht kunnen worden ondersteund, denken we maar aan de vlucht van asielzoekers en uitkeringstrekkers naar een woning in de stad. De spreker wijst erop dat de huisvestingsnoden in de stad zowel van kwantitatieve als kwalitatieve aard zijn.

De *minister* wijst in dit kader, en verwijzend naar de vraag omtrent de steun aan de maatschappijen met een inkomenscoëfficiënt lager dan 0.95, op een mogelijk probleem, waarbij door een aanvullende financiering een subsidiëring tot 80% mogelijk is. Als men 80% subsidieert worden die middelen afgetrokken van andere projecten. Volgens de minister moeten de middelen zo functioneel mogelijk worden verdeeld, in functie van datgene wat men wil bereiken. Hij is wel bereid om het gestelde probleem te onderzoeken.

De heer *Jo Vermeulen* begrijpt hieruit dat de mogelijkheid van subsidiëring tot 80%, onder meer via goedkope leningen bij de VHM, vooralsnog behouden blijft, maar dat de maatregel zal worden geëvalueerd. Volgens de spreker is het een zeer goede maatregel. Het alternatief is dat men bij de banken moet gaan lenen tegen een zware rentelast. Dat ligt moeilijk voor de SHM's met een lage inkomenscoëfficiënt.

De *minister* bevestigt dat de maatregel nog steeds bestaat. Hij is wel van oordeel dat men moet gaan naar een samenhang in het geheel van de subsidiëring, zodat de overheid binnen het budgettaire kader de vooropgestelde doelen kan verwezenlijken.

Het wonen voor ouderen wordt volgens mevrouw *Veerle Heeren* één van de grote uitdagingen voor het huisvestingsbeleid in de toekomst. In de beleidsbrief worden er echter geen aanzetten gegeven met het oog op het principe van levenslang wonen in de eigen woning, waarbij de thuiszorg zo wordt uitgebouwd dat de betrokkenen ingeval van bijzondere noden in het eigen huis kunnen blijven wonen. De spreker verwijst naar een pilootproject in Genk, waar een poging werd gedaan om een synergie te creëren tussen de huisvestingssector en de welzijnssector. Zij stelt voor dat huisvestingsmaatschappijen woningen zouden bouwen en dat de welzijnssector de dienstverlening zou uitoefenen. De samenwerking tussen de sociale huisvestings- en de welzijnssector zou voor bijzondere doelgroepen juridisch moeten worden verankerd. Sommige huisvestingsmaatschappijen hebben in de loop van de voorbije jaren met diverse welzijnsorganisaties reeds initiatieven ontwikkeld voor de

huisvesting van bijzondere doelgroepen zoals alleenstaanden, gehandicapten, ex-psychiatrische patiënten, ex-drugsverslaafden, opvang in crisissituaties, ... Op dit ogenblik kan binnen het strakke en rigide kader van de sociale huisvestingsreglementering en de financieringsmechanismen moeilijk aan de grote vraag naar welzijnsvoorzieningen en huisvesting van bijzondere doelgroepen tegemoet gekomen worden. Het uitwerken van nieuwe projecten waarin er een duidelijk verband wordt gelegd met zorgvoorzieningen – maar bijvoorbeeld ook met kinderopvang – wordt een grote uitdaging voor de toekomst. De spreker vraagt ten slotte waarom het vandaag niet mogelijk is dat er in sociale woningen een beroep wordt uitgeoefend. Een sociale huurder die bijvoorbeeld een kapsalon uitbaat, draagt mede bij tot de leefbaarheid van de buurt.

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt of er in het kader van het doelgroepenbeleid – ouderen, campingbewoners, woonwagenbewoners – voldoende overleg met andere betrokken ministers wordt gepleegd. Is er bijvoorbeeld in het kader van het wonen voor ouderen overleg met minister van Welzijn Vogels, die in haar begroting ook middelen heeft voor die specifieke doelgroep? Wordt er in het kader van de permanente campingbewoning overleg gepleegd met de minister van Ruimtelijke Ordening?

De *minister* beaamt dat het huisvestingsbeleid niet losstaat van andere beleidsdomeinen zoals ruimtelijke ordening of welzijn. Men moet evolueren naar een geïntegreerd beleid. Met de minister van Welzijn werd een overleg opgestart om de sociale doelstellingen van het welzijnsbeleid en die van het huisvestingsbeleid beter op elkaar af te stemmen. De raakvlakken tussen beide beleidsdomeinen zullen in kaart worden gebracht via een studie. Twee onderzoekers zullen zich gedurende een half jaar over die problematiek buigen. De studie zal ter beschikking worden gesteld van de commissie eens ze klaar is.

14. Erkende kredietvennootschappen

Mevrouw *Dominique Guns* vraagt naar de toekomstvisie inzake de sociale kredietvennootschappen.

De *minister* antwoordt dat het de bedoeling is om een grotere doorzichtigheid in die sector te bewerkstelligen. Daarom werd in het besluit van de Vlaamse regering van 8 december 2000 voor de door de Vlaamse regering erkende kredietvennootschappen een scheiding doorgevoerd tussen financiering en erkenning en opvolging. Het is belangrijk om de solvabiliteit van de kredietvennootschappen te bewaken. Die financieringsinstellingen vallen immers niet onder het toezicht van de Bankcommissie. De minister neemt zich voor om in de loop van 2002 de regels met betrekking tot die vennootschappen vast te leggen, ten einde hen meer zuurstof te verschaffen.

III. Artikelsgewijze bespreking

De heer *Jo Vermeulen* vraagt nadere toelichting over de basisallocaties 63.64, 63.65 en 63.68 van programma 62.4 Huisvesting. Het gaat hier over middelen die de voorbije jaren telkens apart werden toegewezen, hetzij aan de steden Antwerpen en Gent, hetzij aan het gebied buiten die steden. In deze begroting zijn die basisallocaties samengevoegd. De spreker vraagt naar de redenen hiervoor. Hij stelt dat er zowel noden zijn in de steden als daarbuiten. Beiden hebben hun dynamiek en hun verantwoordelijkheden en hij zou het niet goed vinden indien de ene of de andere pot te sterk zou stijgen ten koste van de andere.

De *minister* antwoordt dat zijn voorganger die basisallocaties heeft samengevoegd omdat het in het verleden gebeurde dat bepaalde potten niet volledig werden aangesproken. Die middelen verhuisden dan van de ene naar de andere pot. Om dat soort ingrepen overbodig te maken, is men overgegaan tot samenvoeging. Het moet echter duidelijk zijn dat men de toewijzing zal doen op basis van een duidelijke verdeelsleutel en dat daarbij de huidige verhoudingen gerespecteerd worden.

IV. Indicatieve stemmingen

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002 (bevoegdheden van minister Gabriëls – Huisvesting) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

DEEL 2 : BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN STEDENBELEID

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid

1. Stand van zaken

De minister stelt dat de beleidsnota Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid, die in het begin van de legislatuur voorgesteld werd, de krijtlijnen getrokken heeft van het Vlaams beleid inzake bestuurlijke vernieuwing, de verbetering van de kwaliteit van het lokaal bestuur en de versterking van de bestuurskracht van de gemeenten, de OCMW's, de intergemeentelijke verenigingen en de provincies. Een aantal belangrijke dossiers die mee bepalend zijn voor de toekomstige werking van de lokale besturen, werd reeds gerealiseerd of op het spoor gezet.

In de eerste plaats wijst de minister op het uitzonderlijk belang van de regionalisering van de basiswetgeving op de gemeenten en de provincies. Ten gevolge van de bijzondere wet van 13 juli 2001 wordt Vlaanderen vanaf 1 januari 2002 zelf bevoegd voor de inrichting van gemeenten en provincies. Het uitwerken van eigentijdse decreten vormt de belangrijkste doelstelling en uitdaging voor volgend jaar.

Inzake de eigen werking van de voorbije periode wijst de minister op het belang van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking, waaraan het Vlaams Parlement dit jaar zijn goedkeuring heeft gehecht. Dat decreet zal volgens de minister een belangrijke vernieuwing inluiden. De lokale overheden beschikken nu over een ruime waaier aan mogelijkheden om, met versterkte inbreng van de gemeenteraden, samenwerkingsverbanden op te zetten.

In de derde plaats rondt de Vlaamse regering momenteel de voorbereiding af van de hervorming van het Vlaams Gemeentefonds. Op 24 juli 2001 nam zij daartoe een principiële beslissing en vroeg het advies van de SERV en van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur. De minister verklaart dat de Vlaamse regering reeds in het jaar 2001 het Gemeentefonds heeft verhoogd. Aanvullende richtlijnen werden aan de gemeenten gegeven, zodat zij er rekening mee kunnen houden in hun begrotingswijzigingen van dit jaar. Het nieuwe ont-

werp van decreet moet de basis leggen om de toekomstige jaarlijkse aangroei van het Gemeentefonds in overeenstemming te brengen met de evolutie van de welvaart in Vlaanderen. Met de hervorming van het Gemeentefonds zet de Vlaamse regering ook een duidelijke stap naar vereenvoudiging van de regelgeving, via een heroriëntering van de financiële ondersteuning van het lokale investeringsbeleid en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds.

De minister wijst verder op de inspanningen die werden gedaan inzake overleg en communicatie met de lokale beleidsverantwoordelijken. Er werden in samenwerking met de gouverneurs per provincie ontmoetingen georganiseerd met de burgemeesters en gemeentesecretarissen. Daarnaast werden, in het kader van het Stedenbeleid, werkbezoeken gebracht aan de 13 grote steden en zogenaamde centrumsteden. De minister evalueert die bezoeken als positief. Hij heeft niet alleen zijn beleid kunnen toelichten maar ook kunnen nagaan in welke richting beleidsbijsturingen verantwoord zijn. Ook de lokale bestuurders zelf hebben de wens geuit om dit initiatief te hernemen.

Ten slotte verklaart de minister dat, wat het specifieke stedenbeleid betreft, een ontwerp van decreet inzake de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten klaar is. De bespreking kan eerstdaags aanvangen.

2. Krachtlijnen Binnenlandse Aangelegenheden voor 2002

2.1. Een Vlaams gemeente- en provinciedecreet

De belangrijkste prioriteit is het ontwerpen van een Vlaams gemeentedeceet en van een Vlaams provinciedecreet. In haar aanvulling op het regeerakkoord heeft de Vlaamse regering gesteld dat deze ontwerpen tegen einde 2002 klaar zullen zijn voor bespreking in het Vlaams Parlement. De Vlaamse regering heeft de regionalisering van de basiswetgeving goed voorbereid. In de maand mei van dit jaar werd de Proeve van Vlaams Gemeentedeceet van de professoren Maes en Boes van de KULeuven voorgesteld op een colloquium te Leuven. De uitdaging bestaat erin de gemeenten en provincies als democratische basisoverheden in te passen in een samenhangend binnenlands bestuur en hen de instrumenten aan te reiken voor een modern politiek en administratief management.

In het aanvullend regeerakkoord heeft de Vlaamse regering een paar duidelijke keuzes gemaakt. Zij opteert onder meer voor de rechtstreekse verkie-

zing van de burgemeester. De minister verwijst naar zijn persoonlijke suggestie om het mandaat in tijd te beperken tot twee opeenvolgende bestuursperioden van 6 jaar. Hij wenst zich vandaag evenwel niet vast te pinnen op een definitieve keuze.

Het Vlaams provinciedecreet zal zoveel mogelijk gebaseerd zijn op dezelfde regels en procedures als het gemeentedecreet. De organisatie van de verschillende overheden moet immers gelijklopend zijn en op mekaar afgestemd. Teneinde de samenhang te bewaken zal de minister het provinciedecreet samen met het gemeentedecreet voorleggen aan het parlement.

Aansluitend op het gemeente- en provinciedecreet, onderzoekt de minister de voorwaarden en mogelijkheden voor een Vlaams gemeente- en provinciekiesdecreet.

2.2. Begeleiding intercommunales bij nieuw decreet intergemeentelijke samenwerking

Het decreet van 6 juli 2001 inzake de intergemeentelijke samenwerking brengt een belangrijke vernieuwing tot stand in de hulpstructuren voor het gemeentelijk beleid. Bij de bespreking in het Vlaams Parlement werd herhaaldelijk gewezen op de nood aan begeleiding bij de omschakeling. De minister deelt ten volle deze bekommernis en wil er zo goed mogelijk op inspelen. Op 30 november en 3 december 2001 organiseert de administratie Binnenlandse Aangelegenheden colloquia te Aalter en Hasselt over de nieuwe regelgeving. Diverse specialisten zullen toelichting geven bij de concrete toepassing van het decreet. Een publicatie van het decreet met de toelichtende parlementaire teksten zal op dat ogenblik beschikbaar zijn.

De administratie kreeg de opdracht te zorgen voor een gedegen informatiedoorstroming naar alle lokale besturen en zal ook hulp bieden bij de uitwerking van projecten geïnspireerd door het decreet.

Ten slotte wordt er in overleg met de andere gewesten gestreefd naar een regeling voor de intercommunale verenigingen waarvan het ambtsgebied zich uitstrekt tot gemeenten buiten het Vlaams Gewest.

2.3. Het debat over de kerntaken en de bevoegdheden van de bestuursniveaus

Het kerntakendebat heeft als doel het Vlaams binnenlands bestuur zo optimaal mogelijk te organiseren door een duidelijke verdeling van bevoegdheden en taken tussen de drie overheidsniveaus, die

via rechtstreekse verkiezingen steunen op een politieke legitimiteit : de Vlaamse overheid, de provincies en de gemeenten.

Op 9 februari 2001 heeft de Vlaamse regering een aantal uitgangspunten vastgesteld die zij daarbij wenst te hanteren : het perspectief van de burger, het principe van de subsidiariteit, de zorg voor een doorzichtige en aanspreekbare overheid, de financiële en fiscale verantwoordelijkheid van de overheid die de bevoegdheden uitoefent.

Het aanvullend regeerakkoord ingevolge de bijkomende overgehevelde bevoegdheden, bevestigde deze belangrijke regeringsdoelstelling uit het Vlaams regeerakkoord. Vlaanderen beschikt nu volwaardig over de mogelijkheid om, in overleg met de andere overheidsniveaus, een interne staatshervorming door te voeren.

Het kerntakendebat heeft twee dimensies. De eerste is de vraag welke taken van publiek belang zijn en daarom door de overheid moeten worden opgenomen. Die opdracht behelst een kritische reflectie op de taakinvulling van de overheid als geheel. De tweede dimensie is de vraag welk rechtstreeks verkozen overheidsniveau de bevoegdheid heeft over die kerntaken.

De Vlaamse regering heeft dat debat grondig voorbereid. Het kerntakendebat is gekoppeld aan het project 'Beter bestuurlijk beleid', dat een klantgerichte reorganisatie van de eigen Vlaamse overheid beoogt. De sectorale werkgroepen formuleerden een voorstel inzake de kerntaken per beleidsdomein.

De Vlaamse regering heeft de gemeenten en de provincies, via de verenigingen die hen vertegenwoordigen, uitgenodigd om ieder voor zich de oefening inzake de kerntaken voor te bereiden. Eind 2001 wil de Vlaamse regering het gesprek met de beide bestuursniveaus opstarten om tot een bestuursakkoord te komen voor het zomerreces van 2002. Dat akkoord zou zowel betrekking moeten hebben op de algemene interbestuurlijke verhoudingen als op concrete afspraken inzake de uitoefening van taken en bevoegdheden in de verschillende beleidsdomeinen.

2.4. Oprichting van een vormingscentrum

De Vlaamse regering heeft op 29 mei 2001 haar principiële goedkeuring gehecht aan de oprichting van een vormingscentrum, dat de verschillende initiatieven van vorming voor de lokale besturen zal coördineren, ondersteunen en bekendmaken. Het

voorontwerp van decreet ligt momenteel voor advies bij de Raad van State.

Het vormingscentrum zal een driedubbele doelstelling hebben :

- het evalueren en bijsturen van de vormingsinitiatieven die gericht zijn op de lokale besturen en waaraan de Vlaamse overheid financiële ondersteuning biedt ;
- het bewaken van de kwaliteit van het vormingsaanbod in overleg met de rechtstreeks betrokkenen ;
- het bekendmaken en promoten van concrete vormingsinitiatieven, bijvoorbeeld via vermelding op de website of in specifieke publicaties. Bij het voeren van hun publiciteit vermelden de organisatoren de financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap.

De concrete werking zal gebaseerd zijn op overleg en samenspraak met het doelpubliek via vertegenwoordigers van mandatarissen, hoofden van personeelsdiensten, topambtenaren.

2.5. Het decreet tot hervorming van het Gemeentefonds

Vlak voor het zomerreces heeft de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring gehecht aan een hervorming van het huidige Gemeentefonds. De hervorming berust op twee pijlers. Enerzijds wordt het basisbedrag fors opgetrokken door een samenbundeling van middelen en een jaarlijkse evolutie die ervoor moet zorgen dat het Gemeentefonds welvaartvast wordt gemaakt. Anderzijds worden de criteria voor de verdeling over de verschillende gemeenten grondig herzien.

De Vlaamse regering heeft deze hervorming aangegrepen om een duidelijke stap te zetten naar vereenvoudiging van de regelgeving via een heroriëntering van de financiële ondersteuning van het lokale investeringsbeleid en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds.

Ter gelegenheid van de ontmoetingsavonden met de Vlaamse burgemeesters heeft de minister de gelegenheid gehad de grote principes van de voorgenomen hervorming toe te lichten en te duiden. Intussen hebben de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet.

De Vlaamse regering heeft bij de opmaak van de begroting 2002 belangrijke extra inspanningen voor de gemeenten op de sporen gezet. Het Gemeentefonds groeit aan met 7,5% in vergelijking met het in de oorspronkelijke begroting uitgetrokken bedrag. Naast de volledige indexering van het Gemeentefonds op basis van de inflatie en het rentepeerl, werd het bedrag van 24.789.000 euro dat werd overgeheveld uit het Provinciefonds, definitief bij het Gemeentefonds gevoegd. De Vlaamse regering heeft bovendien nog eens 27.268.287 euro extra aan het Gemeentefonds toegevoegd. Het nieuwe ontwerp van decreet op het Gemeentefonds legt ook de basis om de toekomstige jaarlijkse aangroei van het Gemeentefonds in overeenstemming te brengen met de evolutie van de welvaart in Vlaanderen.

De behandeling van het ontwerp van decreet zal één van de belangrijkste agendapunten zijn voor het Vlaams Parlement in de komende periode. Het decreet zou van kracht moeten worden vanaf 2003.

3. Krachtlijnen Stedenbeleid voor 2002

3.1. Oprichten van een Stedenfonds

Na evaluatie van het Sociaal Impulsfonds besliste de Vlaamse regering om enerzijds het waarborggedeelte toe te voegen aan het Gemeentefonds, en anderzijds om met de SIFplus-middelen (ongeveer 100 miljoen euro) een Stedenfonds uit te bouwen. Hiermee wordt gevolg gegeven aan een bepaling in het Vlaams regeerakkoord om de SIF-middelen te heroriënteren.

De centrale doelstelling van het stedenfonds is de steden stimuli te geven voor :

- het voeren van een duurzaam stedenbeleid waarbij het accent ligt op het verhogen van de leefbaarheid voor de huidige en potentiële bewoners ;
- het voeren van een inclusief, geïntegreerd en integraal beleid waarbij zowel afstemming gebeurt tussen de beleidsopties op verschillende beleidsniveaus, de verschillende beleidsdomeinen binnen de stad, de verschillende stedelijke niveaus (straat, buurt, wijk, stad, rand) en tussen de middelenstromen (Europa, federaal, Vlaams, stedelijk, ...).

De minister wil een bruuske overgang van de SIFplus-middelen naar het op te richten Stedenfonds vermijden. Eind 2002 lopen de huidige SIF-convenanten af. Om een vlotte overgang naar het Ste-

denfonds te verzekeren zal het ontwerp van decreet inzake het Stedenfonds in het voorjaar 2002 aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

In 2002 bedraagt het decretaal geïndexeerde krediet van het Sociaal Impulsfonds 191.939.000 euro. Hiervan wordt 1.000.000 euro voorafgenomen voor het voeren van een communicatiecampagne.

Het Vlaams stedenbeleid blijft een prioriteit voor de Vlaamse regering. De Vlaamse regering wenst de stadsvlucht van economisch sterke en sociaal-culturele actieve groepen stop te zetten. In 2001 werd daarom gestart met een legislatuurbreed communicatieplan rond stedenbeleid.

De campagne is gericht op twee specifieke doelgroepen. Enerzijds gaat het om Vlaamse tweeverdieners met kinderen en beter gegoede vijftigers voor de algemene inhoud en het brede publiek. De stad moet voor hen synoniem worden van opportuniteiten in plaats van problemen. Anderzijds wordt de campagne gericht op kleinere doelgroepen (bijvoorbeeld professionelen) voor specifieke onderwerpen.

De campagne wil vooreerst een positieve boodschap over de steden geven, onder andere door erop te wijzen dat de 21ste eeuw de eeuw van de stad zal zijn en dat het aangenaam is om te wonen en te werken in de stad. Die boodschap kan gebracht worden door een aantrekkelijk beeld van de steden op te hangen met concrete realisaties (economische dynamiek, leuke woonomgeving, originele renovatie, herbestemming van een site, bewonersparticipatie, leuke winkelstraat, aangenaam en aangepast wonen voor ouderen, activiteiten voor kinderen, ...). De conclusie moet zijn : "Stop de stadsvlucht want de steden zijn aantrekkelijk". Die positieve boodschap moet geregeld in de media worden gebracht tijdens de ganse duur van de opdracht.

Ten tweede zullen de initiatieven, projecten en realisaties van de Vlaamse regering op het vlak van het stedenbeleid stelselmatig en op gepaste tijdstippen worden gecommuniceerd.

3.2. *Decreet ondersteuning stadsvernieuwingsprojecten*

De Vlaamse regering heeft 24.790.000 euro gereserveerd in het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en éénmalige Investeringsuitgaven voor stadsvernieuwingsprojecten. De regeling heeft betrekking op de grootsteden (Antwerpen en Gent), de regionale steden (Aalst, Brugge, Hasselt, Genk,

Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout), de provinciale steden of de centrumgemeenten in structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden (Aarschot, Deinze, Dendermonde, Diest, Eeklo, Geel, Halle, Herentals, Ieper, Knokke-Heist, Lier, Lokeren, Mol, Oudenaarde, Ronse, Sint-Truiden, Tielt, Tongeren, Vilvoorde en Waregem) en op het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, waarvoor de Vlaamse Gemeenschapscommissie als bevoegde instelling optreedt.

Het doel bestaat erin deze steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie te stimuleren om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in een bepaald stadsdeel te verbeteren en op basis hiervan innoverende projecten te realiseren. Het ontwerp van decreet is zopas voor bespreking ingediend bij het Vlaams Parlement.

4. Kengetallen van de begroting 2002

Met een aandeel van 1.638.865.000 euro vormt de begroting Binnenlandse Aangelegenheden één van de belangrijkste pakketten in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De totale begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 2002 bedraagt 17.040.723.000 euro. Hiermee wordt het belang aangetoond dat de Vlaamse overheid hecht aan bestuurskrachtige lokale overheden.

4.1. *Programma 53.1 Lokale en regionale besturen*

Het programma 53.1 bevat de kredieten waardoor de Vlaamse overheid bijdraagt tot het bestuurlijk functioneren van de gemeenten, de intercommunales en de provincies binnen de Vlaamse overheidsinstellingen. Het omvat een totaal bedrag van 1.444.753.000 euro.

Het programma 53.1 bevat voor het begrotingsjaar 2002 18 basisallocaties voor een totaal bedrag van 1.444.753.000 euro (1.439.055.000 euro niet-gesplitste kredieten en 5.698.000 euro gesplitste kredieten).

4.1.1. *Lokale financiën*

op duizend euro		
BA	Benaming	Krediet
43.04	Vlaams Gemeentefonds	1.219.722
43.05	Vlaams Provinciefonds	71.928
99.11	Vastleggingsmachtiging Investeringsfonds	131.525
21.02	Rentelasten trekkingsrechten	

	Investeringsfonds	900
63.01	Betaling geprefinancierde trekkingsrechten	145.000

De dotaties aan de verschillende fondsen (Gemeentefonds, Investeringsfonds en Provinciefonds) vormen het overgrote deel van het totale budget van het programma 53.1.

De jongste maanden is er grote bezorgdheid geuit over de evolutie van de gemeentelijke financiën. Onder meer een studie van de bank Dexia heeft aanzienlijke tekorten voorspeld op de gemeentelijke begrotingen. In de commissie van het Vlaams Parlement is die situatie regelmatig besproken. De gemeenten worden op dit ogenblik geconfronteerd met een reeks belangrijke nieuwe uitdagingen : de politiehervorming, de liberalisering van de energiemarkten, de toenemende pensioenuitgaven, de strijd tegen onveiligheid en armoede, de verbetering van de kwaliteit van het bestuurlijk management, de gevolgen van de fiscale hervorming die de federale regering voorbereidt. De Vlaamse regering poogt gepast in te spelen op deze ontwikkelingen. Toch is elk lokaal bestuur in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor het behoud van gezonde financiën en voor het tijdig nemen van de nodige maatregelen.

Bij het opmaken van de Vlaamse begroting voor 2002 geeft de Vlaamse regering een krachtige injectie aan de gemeentefinanciën via een structurele verhoging van de dotatie van het Gemeentefonds. De aangroei bedraagt 7,5 % ten opzichte van het bedrag dat in de oorspronkelijke begroting voor 2001 werd ingeschreven.

4.1.2. Vorming van mandatarissen en ambtenaren

<i>op duizend euro</i>		
BA	Benaming	Krediet
33.02	Subsidies voor vorming en managementsopleiding van lokale mandatarissen en topambtenaren	384
43.03	Subsidies voor initiatieven inzake vorming lokale ambtenaren	372

Deze kredieten worden gebruikt voor enerzijds subsidies voor vorming en managementsopleiding van lokale mandatarissen en topambtenaren via het op te richten vormingscentrum, en voor ander-

zijds subsidies voor initiatieven inzake de vorming van lokale ambtenaren in provinciale bestuurscholen en vormingsinstituten.

4.1.3. Kredieten algemeen beleid

<i>op duizend euro</i>		
BA	Benaming	Krediet
12.01	Werkingsuitgaven m.i.v. buitenlandse contacten	190
12.03	Aanvullende werkingsuitgaven voor communicatie en samenwerking	113
12.20	Studiekosten betreffende lokale en regionale besturen	483
33.01	Subsidies voor participaties in projecten en ondersteuning van initiatieven ter verbetering binnenlands bestuur	74

Deze kredieten worden gebruikt voor de dagelijkse werking van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, publicaties (BinnenBand, publicatie decreet intergemeentelijke samenwerking), buitenlandse contacten, de ondersteuning van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur, studieopdrachten, en subsidies voor initiatieven inzake binnenlands bestuur (bijvoorbeeld VVSG-trefdag).

4.1.4. Specifieke subsidiëring van werken

<i>op duizend euro</i>		
BA	Benaming	Krediet
51.03	Subsidies aan intercommunale verenigingen voor de bouw van openbare crematoria	1.054
63.02	Subsidies aan de lokale besturen en kerkfabrieken en andere rechtspersonen	3.700
63.09	Subsidies aan met openbare gelijkgestelde personen die voor verenigingen van vrijzinnigen onroerende goederen beheren	461

Deze kredieten worden gebruikt voor subsidies voor de bouw van openbare crematoria, subsidies voor werken aan niet-beschermd patrimonium van erkende erediensten, en subsidies voor het bouwen, verbouwen en uitbreiden van ontmoetingscentra voor verenigingen van vrijzinnigen.

4.2. *Programma 53.2 Stedenbeleid en Sociaal Impulsfonds*

Het programma 53.2 – Stedenbeleid en Sociaal Impulsfonds – wil structurele oplossingen bieden voor de problemen die zich stellen in de grote en middelgrote steden. Het bevat 7 basisallocaties voor een totaal bedrag van 194.112.000 euro.

4.2.1. *Sociaal Impulsfonds*

<i>op duizend euro</i>		
BA	Benaming	Krediet
43.11	Subsidies in het kader van het Sociaal Impulsfonds	191.939

Het Sociaal Impulsfonds bedraagt voor 2002 191.939.000 euro.

4.2.2. *Kredieten algemeen beleid*

<i>op duizend euro</i>		
BA	Benaming	Krediet
12.02	Werkingskosten	125
12.03	Studiekosten en onderzoeksopdrachten in kader van stedenbeleid en Sociaal Impulsfonds	571
12.04 en 12.05	Communicatie	1.251
43.03	Subsidies voor originele en innoverende stedelijke projecten inbegrepen "Vitale Stad"	226

Deze kredieten worden gebruikt voor de algemene werkingskosten van het stedenbeleid en het Sociaal Impulsfonds, studiekosten, de communicatie over stedenbeleid, de prijs 'Vitale Stad'.

II. Bespreking Binnenlandse Aangelegenheden

1. Algemene beschouwingen

De heer *Marcel Logist* feliciteert de minister met de interessante en vernieuwende ideeën in de beleidsbrief. De spreker wil de prioriteiten in de beleidsbrief zeker niet in vraag stellen. Hij is wel bezorgd over de timing en uitvoering ervan. Het beleid van de Vlaamse regering moet voldoende rekening houden met de financiële en personele middelen van de lokale besturen. Bovendien moet men vermijden dat bruuske veranderingen de goede bedoelingen van de maatregelen zouden ondermijnen. Continuïteit is immers een belangrijk principe.

De heer *Dirk De Cock* vindt de vooropgestelde prioriteiten heel terecht en volkomen in lijn met het Vlaams regeerakkoord. Er is voldoende aandacht voor de politieke en bestuurlijke vernieuwing, die onder meer tot uiting komt in het kader van het geïntegreerd loket bij de gemeenten, de informatieverstrekking ten aanzien van de burger en de lokale besturen, enzovoort.

De heer *Mark Van der Poorten* heeft bedenkingen bij wat de minister in zijn inleidende toelichting als realisaties van de Vlaamse regering aankondigde. De regionalisering van de basiswetgeving is een federale realisatie. Het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking werd inderdaad op Vlaams niveau gerealiseerd maar rond die regelgeving zijn er belangrijke problemen te verwachten. De hervorming van het Vlaams Gemeentefonds of het Stadsvernieuwingsfonds zijn geen realisaties maar beleidsintenties. Inzake de communicatie en het overleg met de lokale besturen, heeft de minister in de verschillende provincies wel een overleg gehad met de burgemeesters, maar daardoor zijn de contacten met de lokale besturen nog niet verbeterd.

De heer Van der Poorten merkt op dat de Vlaamse regering wel zegt veel aandacht te besteden aan het partnerschap tussen Vlaanderen en de lokale besturen, maar in de praktijk heeft de spreker van die bijzondere aandacht nog niet veel gemerkt. Er werden daarover wel veel aankondigingen gedaan en de lokale besturen konden in theorie op veel schouderklopjes rekenen, maar in de praktijk bevinden zij zich momenteel in de moeilijkste positie

sedert jaren. Heel veel gemeenten hebben het op dit ogenblik moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Het partnerschap is volgens de spreker veeleer een theoretisch concept.

2. Uitvoering communautaire akkoorden – bestuurlijke organisatie

2.1. Vlaams gemeente- en provinciedecreet

De heer *Marcel Logist* is verheugd dat Vlaanderen met de Lambermontakkoorden bevoegd wordt voor het geheel van de organisatie van het binnenlands bestuur. Het feit dat men voordien wel de OCMW-wet en de wet op de intercommunales mocht wijzigen maar niet de gemeente- en de provinciewet, was immers verre van logisch. Dergelijke incoherenties dragen niet bij tot een optimalisering van de openbare dienstverlening. De bevolking is er dus het eerste slachtoffer van. Het Vlaams bevoegdheidspakket is veel homogener geworden, zodat de aandacht nu kan gaan naar het opbouwen van een goed werkend binnenlands bestuur.

Ook de heer *Mark Van der Poorten* vindt de voorbereiding van een Vlaams gemeentedecreet heel belangrijk. Dat zal de Vlaamse overheid toelaten om eigen accenten en klemtonen in de organisatie van het binnenlands bestuur te leggen. De spreker verwijst naar het colloquium van 16 november jongstleden aan de KU Leuven, waar er vanuit wetenschappelijke hoek werd op gewezen dat de Lambermontakkoorden een aantal hiaten vertonen. Aldus zouden de gewesten toch niet bevoegd worden voor de gemeentelijke volksraadpleging en voor de verkiezing van de districtsraden. Ziet de minister een mogelijkheid om deze mankementen op te lossen, of hebben de wetenschappers het volgens hem mis voor ?

De *minister* antwoordt dat een referendum grondwettelijk alleszins niet mogelijk is. Op Vlaams niveau zou een volksraadpleging wel tot de mogelijkheden behoren. Het gaat dan om een niet-bindend initiatief waaraan geen dwingende deelname is verbonden. Er moet dan een probleemstelling zijn, een uitnodiging tot deelname en een resultaat. Dat resultaat moet worden bekendgemaakt, wat ook de deelnamegraad was bij de raadpleging. Op Vlaams niveau zou de beoordeling van het resultaat steeds toekomen aan het Vlaams Parlement.

Indien zou blijken dat in de wet zelf de mogelijkheid tot een referendum is voorzien, terwijl dat door de Grondwet wordt uitgesloten, moet men zich vragen stellen over de wijze waarop de Lam-

bermontakkoorden op het federale niveau constitutioneel werden begeleid. De minister gaat er voorlopig echter vanuit dat Vlaanderen een volksraadpleging binnen het bovengenoemde kader kan organiseren, zonder daarbij in strijd te komen met de grondwet.

2.2. Rechtstreekse verkiezing van de burgemeester (en van de gouverneur)

De heer *Dirk Holemans* verwijst naar het voornemen om de burgemeesters rechtstreeks te laten verkiezen. De minister heeft daar ten persoonlijke titel de suggestie aan toegevoegd om het mandaat van burgemeester te beperken tot twee ambtstermijnen. Dat lijken de spreker interessante denksproten. Hij voegt er zelf het idee van de decumulatie aan toe, dat ook in het regeerakkoord is opgenomen. Decumulatie kan toelaten om de bestuurskracht van het lokale niveau te versterken.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt of ook een rechtstreekse verkiezing van de gouverneur wordt overwogen.

Mevrouw *Hilde De Lobel* stelt vast dat de Vlaamse regering het gemeente- en het provinciedecreet juridisch zoveel mogelijk op elkaar wil afstemmen. Mag hieruit worden afgeleid dat de functie van gouverneur in zijn huidige hoedanigheid wordt afgeschaft ? Wordt er overwogen om de gouverneur te laten verkiezen, eventueel via een getrapte verkiezing ?

De *minister* verklaart dat de gouverneur momenteel een ambtenaar is met een dubbele opdracht, enerzijds ten aanzien van de federale regering en anderzijds ten aanzien van de Vlaamse regering. De vraag of men de functie van gouverneur als ambtenaar moet afschaffen en van hem of haar een politicus moet maken, is vandaag niet uitgeklaard. Een politieke invulling van het gouverneurschap zou van de gouverneur alleszins een sterke figuur maken in een provincie. De provincies zelf hebben over de bovengenoemde vraag veel opmerkingen. Zij merken op dat de gouverneur een ambtenaar is, maar bij bepaalde beslissingen heeft hij een bijna uitgesproken politiek gewicht.

Waar er sprake van is om het gemeente- en het provinciedecreet juridisch zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen, wordt volgens de minister bedoeld om voor beide bestuursniveaus eenzelfde redeneringspatroon aan te houden inzake democratische regels, verkiezingssysteem, bestuursverantwoordelijkheid, enzovoort. Die afstemming zal echter niet volledig zijn omdat het gaat om ver-

schillende invalshoeken en verantwoordelijkheden. Bovendien gaat de Vlaamse regering er nog steeds vanuit dat de provincies een toebedeeld takenpakket zullen krijgen.

2.3. Kerntakendebat

Volgens de heer *Marcel Logist* is het kerntakendebat van groot belang voor een goede binnenlandse bestuurlijke organisatie. Het kerntakendebat moet een antwoord geven op twee belangrijke vragen. In de eerste plaats is er de vraag wat de overheid wel en niet moet doen. Die vraag is echter complexer dan ze lijkt. Betekent 'doen' in dit kader zelf uitvoeren of kan het ook begrepen worden als 'door anderen laten uitvoeren'? Is regisseur spelen of regulerend optreden ook 'doen'? Als bepaald is wat de overheid gaat doen, stelt zich in tweede instantie de vraag welke overheid het gaat doen. Ook hier zijn er tal van variaties mogelijk die de vraag een stuk moeilijker maken dan ze lijkt.

Gelet op het voorgaande vraagt de heer Logist dat het kerntakendebat grondig en fundamenteel wordt gevoerd en niet overhaast. De uitkomst van het debat zal immers het uitzicht van de bestuurlijke organisatie bepalen voor de komende decennia. Bovendien bepaalt het kerntakendebat andere belangrijke dossiers, zoals dat van het gemeentedecreet. De spreker vraagt zich af of men niet te snel van stapel loopt met het uitwerken van een gemeentedecreet. Hoe kan men immers het kerntakendebat op een ernstige manier voeren als men intussen al opties neemt? Want door in een gemeentedecreet bevoegdheden vast te leggen voor de diverse gemeentelijke organen, neemt men reeds stellingen in inzake het kerntakendebat.

De heer *Dirk De Cock* wijst erop dat de 'Proeve van gemeentedecreet' al een belangrijke voorbereiding inhoudt van zowel het kerntakendebat als het nieuwe gemeentedecreet. Hij is ook van oordeel dat er een goede coördinatie moet komen tussen die beide dossiers.

Mevrouw *Hilde De Lobel* merkt op dat in het kader van het kerntakendebat er in alle betrokken bestuursniveaus een koortsachtige sfeer heerst. Dat is zeker het geval op het provinciale niveau. De Vereniging van de Vlaamse Provincies, die volgens de spreker eerder een belangenvereniging is van de bestendige deputaties, heeft een werkcakier voorbereid om te komen tot een standpunt van de Vlaamse provincies. Het werkcakier werd reeds tijdens de zomer, dus nog voor de provincieraden er zich over konden uitspreken, aan de pers voorgesteld. De spreker vraagt of de minister in het kader

van het kadertakendebat vanwege de provincies een tekst zou aanvaarden die niet door de provincieraden werd besproken en goedgekeurd.

De *minister* antwoordt dat men de provincies gevraagd heeft om onder hun verantwoordelijkheid hun inzichten over het kerntakendebat te formuleren. Hij heeft overigens vernomen dat de provincieraad van Oost-Vlaanderen wel is uitgenodigd om een discussie te voeren over een tekst die door de deputaties werd voorbereid.

Mevrouw *Hilde De Lobel* zegt niet op de hoogte te zijn van dat initiatief. In West-Vlaanderen en Antwerpen is volgens haar de tekst alleszins niet besproken in een plenaire zitting van de provincieraad, maar wel in een beperkte commissie. Er was daarbij geen mogelijkheid om de voorliggende tekst te amenderen. Op de persconferentie achteraf werd die tekst dan als definitief standpunt van de provincie voorgesteld. De spreker meent dat men een dergelijke tekst niet kan aanvaarden als het standpunt van de provincies.

De *minister* herhaalt dat men de provincies geen voorwaarden heeft opgelegd om tot een standpunt te komen. Zij waren dus vrij om zelf de teksten voor te bereiden op de wijze die zij wensten. Het is wel duidelijk dat de politieke betekenis en het draagvlak van de ingediende tekst zou toenemen indien de raadsleden van alle provincies, of althans een meerderheid ervan, de tekst zouden onderschrijven. Als blijkt dat het gaat om een tekst die door de deputaties en hun medewerkers is klaargestoomd en vervolgens enkel aan een beperkte commissie is voorgelegd, heeft dat niet dezelfde politieke betekenis dan wanneer een meerderheid van de provincieraadsleden de tekst onderschrijft.

De minister besluit dat van de provincies een document met een standpuntbepaling wordt verwacht. Dat document wordt gelegd naast het document van de gemeenten en dat van de Vlaamse overheid. Het Vlaams Parlement beslist uiteindelijk.

3. Vereenvoudiging van de regelgeving

3.1. Hervorming van de basisfinanciering van de gemeenten

De heer *Marcel Logist* stelt vast dat het Gemeentefonds, het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds zullen worden geïntegreerd en herleid tot één fonds. Bovenop die samenvoeging komen er nog extra middelen voor het Gemeentefonds. Bovendien worden een aantal praktische belemmeringen, zoals de trekkingsrech-

ten in het kader van het Investeringsfonds, nu afgeschaft. En ook het Sociaal Impulsfonds ging gepaard met veel administratieve rompslomp waardoor de goede bedoelingen van het SIF soms verdrongen werden. De aangekondigd vereenvoudiging is dus een goede zaak. Met moet er immers vanuit gaan dat de lokale besturen verstandig genoeg zijn om zelf te beslissen hoe ze hun middelen gaan besteden. Wanneer de zaken grondig verkeerd dreigen te lopen, kan men nog altijd terugvallen op het administratief toezicht.

Ondanks deze voordelen is de heer Logist ook ongerust over de aangekondigde hervorming. Het SIF heeft belangrijke impulsen gegeven aan de uitbouw van een gemeentelijk sociaal beleid. De goedkeuring van het SIF-decreet was zelfs één van de belangrijkste sociale maatregelen op lokaal vlak van de laatste decennia. Er werden veel realisaties tot stand gebracht en tal van projecten zijn nog in uitvoering. De spreker vraagt zich af welke aandacht het lokaal sociaal beleid in de toekomst nog zal krijgen. Hij wijst op het risico dat door een stopzetting de positieve effecten van de realisaties van de voorbije jaren in het gedrang komen. Dankzij het SIF is er op lokaal vlak bijvoorbeeld een goede samenwerking tot stand gekomen tussen de diverse actoren op het terrein. De spreker vreest dat die samenwerking zal gaan afbrokkelen. Om de positieve effecten te consolideren, moet er blijvende aandacht naar het lokaal sociaal beleid gaan.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt met genoeg vast dat er een stijging komt van het Gemeentefonds en dat de financiering van de gemeenten vereenvoudigd wordt. Zij merkt op dat er in Limburg een aantal gemeenten zijn met een eigen problematiek, die de afgelopen jaren met SIFplus-middelen een uitstekende werking hebben ontwikkeld en zelfs een voorbeeldfunctie hadden in het kader van het SIF-beleid. De vraag is nu of dergelijke gemeenten – zoals bijvoorbeeld Maasmechelen – na de hervorming van het Gemeentefonds over meer of minder middelen zullen kunnen beschikken, of dat het gaat om een status quo. Afgaande op de beleidsbrief zou een gemeente als Maasmechelen minder krijgen. Dat zou jammer zijn, want die gemeente heeft intussen al een heel traject afgelegd, maar dat dreigt nu onderbroken te worden. De spreker vraagt met andere woorden naar de financiële gevolgen voor de gemeenten van de hervorming van het Gemeentefonds.

De *minister* verklaart dat het onderbrengen van het waarborggedeelte van het SIF bij het hervormde Gemeentefonds er niet toe mag leiden dat het gemeentelijk sociaal beleid er op achteruitgaat. De

hervorming van het Gemeentefonds komt er met het oog op vereenvoudiging en meer coherentie en om de gemeenten meer autonomie te geven bij de besteding van hun middelen. De voordelen die het SIF-beleid hebben teweeggebracht mogen echter niet verloren gaan. Dat is althans de wens van de Vlaamse regering. Uiteindelijk zijn het de lokale besturen zelf die aan die wens invulling moeten geven.

De minister stelt nog dat geen enkele gemeente minder middelen zal ontvangen, vermits het waarborggedeelte wordt toegewezen aan iedere gemeente.

De heer *Mark Van der Poorten* verheugt zich in de stijging van het Gemeentefonds. Hij wijst er wel op dat het extra miljard, afkomstig van het Provinciefonds, ook vorig jaar al was toegekend, maar dat de gemeenten dat bedrag niet gehad hebben. In die zin moet de stijging van het Gemeentefonds met 7,5% gerelativeerd worden.

De heer Van der Poorten merkt nog op dat de Vlaamse regering een vereenvoudiging van de regelgeving heeft vooropgesteld. De enige positieve vereenvoudiging die de spreker in deze beleidsbrief kan terugvinden is echter die van de samenvoeging van een aantal fondsen. Op vele andere vlakken worden de gemeenten nog steeds belast met allerlei taken. De gemeentemandatarissen ontvangen intussen uitnodigingen voor (dure) studiedagen en colloquia van diverse aard, die blijkbaar nodig zijn om maatregelen te bespreken ten einde de moeilijkheden tegen te gaan die het gevolg zijn van de beleidsbeslissingen uit het verleden.

3.2. Vereenvoudiging administratief toezicht

De heer *Marcel Logist* is verheugd dat inzake personeelsaangelegenheden het goedkeuringstoezicht zal worden opgeheven en vervangen door het algemeen toezicht. De gemeenten moeten zelf kunnen beslissen welk personeel ze nodig hebben, zodat dit niet in detail vanuit Brussel moet geregeld worden. Met deze (en andere) maatregelen voert de minister het pact tussen de Vlaamse regering en de lokale besturen op correcte wijze uit.

De heer *Mark Van der Poorten* stelt dat het specifieke toezicht onoverzichtelijk en complex blijft. Dat is een gegeven dat reeds jaren bekend is en waar de lokale besturen zich reeds lang over beklagen. Concrete maatregelen om hieraan te remediëren werden er evenwel nog niet genomen. Ook nu weer is er sprake van het formuleren van een voorstel tot afstemming en vereenvoudiging. Het mag

evenwel niet bij een intentie blijven. Het is van het allergrootste belang dat de regering hier op korte termijn een initiatief neemt.

De *minister* verklaart dat het specifiek administratief toezicht de laatste jaren op een aantal terreinen al werd vervangen door het algemeen administratief toezicht. Hij neemt zich voor om ook inzake de personeelsformaties van gemeenten en OCMW's het specifiek goedkeuringstoezicht te vervangen door het algemeen administratief toezicht. Er wordt in dat kader een ontwerp van decreet voorbereid. Er zal eveneens een ontwerp van decreet worden ingediend om het goedkeurings-toezicht op de provinciebegrotingen te vervangen door het gewoon administratief toezicht.

De minister stelt nog dat in samenwerking met de VVSG een inventaris werd opgemaakt van het specifiek administratief toezicht. Die gegevens zullen in het kerntakendebat worden ingebracht als onderdeel van de VVSG-nota. Het kerntakendebat gaat immers ook over de omgangsvormen tussen de bestuursniveaus. Wat Binnenlandse Aangelegenheden betreft, is het gewone toezicht aanzienlijk teruggeschoefd. Die weg zal in de toekomst verder bewandeld worden, bijvoorbeeld inzake het toezicht op de personeelsformaties.

3.3. Vlaamse subsidiestromen naar de lokale bestu- ren

De heer *Mark Van der Poorten* stelt vast dat een decretaal kader in het vooruitzicht wordt gesteld om de verschillende subsidiestromen naar de lokale besturen beter op elkaar af te stemmen. Professor Bouckaert zou reeds een eerste voorstel tot stroomlijning hebben uitgewerkt. Ook hierin dient er zo vlug mogelijk een concreet initiatief genomen te worden. Reeds jaren wordt er immers meer duidelijkheid gevraagd over de verschillende financiële stromen die naar de lokale besturen gaan.

De *minister* verklaart dat de studie van professor Bouckaert is afgerond. Aan de verschillende Vlaamse ministers werd gevraagd hun bedenkingen daarover te formuleren vanuit hun specifieke bevoegdheidsdomein. Die gegevens worden door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden verzameld. Binnenkort start een werkgroep die zich zal buigen over de te volgen werkzaamheden. Men is het eens dat er een synchronisatie moet komen met betrekking tot de subsidieprocedures (aanvragen, indieningstermijn, beroepsmogelijkheden, enzovoort). Een ander element is dat het inpassen van subsidies in een basisfinanciering zoals het Gemeentefonds ertoe leidt dat er verminderde

stuuringsmogelijkheden zijn voor de Vlaamse overheid. Die boeiende thematiek zal onderzocht worden in de geciteerde werkgroep en zal op politiek niveau dienen te worden uitgeklaard. De uiteindelijke doelstelling moet het bereiken van een grotere transparantie en eenvoud zijn.

4. Versterken van de lokale democratie en bestuurskracht

4.1. Statuut van de lokale mandatarissen

Mevrouw *Hilde De Lobel* verwijst naar haar interpellatie van 6 juni 2001 over het statuut van gepensioneerde lokale mandatarissen (*Hand. VI. Parl. 2000-2001*, nr. C199-BIN15). De minister antwoordde toen dat hij maatregelen zou treffen op het ogenblik dat het om een Vlaamse bevoegdheid zou gaan. Hij overwoog om de compensaties voor die mandatarissen, die nu zwaar doorwegen op de begroting van (vooral kleine) gemeenten, ten laste te nemen van het gewest. De spreker vraagt of de minister hier na het Lambermontakkoord nog steeds toe bereid is.

De *minister* beaamt dat Vlaanderen na de Lambermontakkoorden volledig bevoegd is voor de invulling van de presentiegelden en vergoedingen van gemeenteraadsleden, schepenen en burgemeesters. Wat de pensioenen betreft, en de verhouding tot de vergoedingen die buiten het pensioen mogen worden verdiend, gaat het echter nog steeds over een federale bevoegdheid. Daarover moeten dus gesprekken worden gevoerd met de federale minister van Pensioenen, met name met minister Vandenbroucke. De minister is wel van oordeel dat er hier dringend een oplossing moet komen.

De heer *Mark van der Poorten* stelt dat de lokale mandatarissen sedert het aantreden van de nieuwe gemeentebesturen van een opmerkelijk beter statuut genieten. De betere financiële regeling moet het hen alvast mogelijk maken om meer tijd te besteden aan de uitoefening van hun mandaat. Zijn er nu effectief meer burgemeesters en/of schepenen die van de uitoefening van hun mandaat een volledige of gedeeltelijke dagtaak hebben gemaakt? Zijn er aanwijzingen dat dit een meerwaarde betekent voor het bestuur?

De *minister* wijst erop dat de zogenaamde Langendries-wetten geen verplichtingen inhielden inzake vorming of tijdsbesteding. De bedoeling van die wetten was om te voorzien in een betere vergoeding voor uitvoerende lokale mandatarissen, zodat die desgevallend een keuze zouden kunnen maken tussen de mandaten die zij cumuleren. De manda-

tarissen werden evenwel niet gedwongen om die keuze te maken. De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft daarover wel een discussie gevoerd, maar uiteindelijk heeft die geoordeeld om geen dwingende verplichtingen op te leggen.

De minister kan alleszins geen cijfergegevens voorleggen over de vraag hoeveel mandatarissen na de Langendries-wetten voor een voltijds lokaal mandaat hebben gekozen. Omdat de wet momenteel niet dwingend is, wordt de keuze voor cumulatie of decumulatie meestal door de politieke partijen beoordeeld. De minister is wel bereid – zij het met een zekere schroom – te trachten over deze aangelegenheid cijfergegevens te bekomen.

De heer *Mark van der Poorten* meent dat de discussie over decumulatie belangrijk kan zijn voor de voorbereiding van het gemeentedecreet en de invulling van de bestuurlijke organisatie. Die gegevens moeten in een samenhangende context gezien worden.

4.2. Gemeentelijk personeelsbeleid

Om goed en degelijk te besturen moet men volgens de heer *Mark Van der Poorten* kunnen beschikken over degelijk en gemotiveerd personeel. Dat houdt in dat het personeel in de lokale besturen behoorlijk vergoed moet worden, maar anderzijds moeten de afgesloten sectorale akkoorden ook betaalbaar zijn voor de lokale besturen. Volgens de spreker verlopen de huidige onderhandelingen met de vakbonden niet echt vlot. Uit persberichten blijkt dat een vakbond (Acod) de onderhandelingen verlaten heeft en was er zelfs sprake van een stakingsdreiging. De spreker vraagt hoe die onderhandelingen intussen verlopen. Zullen die uiteindelijk resulteren in een lineaire loonsverhoging voor het personeel van de lokale besturen met zowat 4% ?

De heer Van der Poorten vraagt naar de stand van zaken betreffende de eventuele regularisering van de gesubsidieerde contractuelen in de lokale besturen. Hij is er zich van bewust dat het hier gaat om een complexe materie, maar bij de betrokkenen leven er omtrent die regularisering nog steeds verwachtingen, waarop een antwoord moet komen.

De heer *Dirk De Cock* merkt op dat het sectoraal akkoord enerzijds een wezenlijke stijging van de lonen inhoudt, en anderzijds een vraag naar meer flexibiliteit bij de ambtenaren. Een aantal gemeenten ondervindt blijkbaar nogal wat moeite om het theoretische kader en organigram in de praktijk om te zetten. Vanuit het veld zou er een vraag be-

staan naar bijsturing van het theoretische organigram. De provinciebesturen hebben hierover laten weten dat er slechts één keer een goed voorbereide bijsturing mogelijk is.

De *minister* verklaart dat de onderhandelingen met de werkgevers en de vakbonden volop bezig zijn. Het is de bedoeling om een CAO voor het jaar 2002 af te sluiten. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat een akkoord voor het einde van het jaar niet zou bereikt kunnen worden. De sfeer bij de onderhandelingen is behoorlijk en correct en zeker niet op het scherp van de snee. Alle partijen hebben uiteraard hun standpunten maar er wordt getracht de sfeer van de besprekingen zo goed mogelijk te houden. Momenteel ligt de vraag voor naar een lineaire loonsverhoging of een alternatief daarvoor. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten moet hierbij als vertegenwoordiger van de werkgevers (de gemeenten) haar verantwoordelijkheid nemen. Hier stelt zich wel een probleem. In het verleden werden de onderhandelingen namens de gemeenten door de Vlaamse regering gevoerd. Die verantwoordelijkheid werd intussen doorgespeeld aan de VVSG, maar nu lijkt die de verantwoordelijkheid liever weer terug te geven.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt toelichting bij het streven om de mobiliteit van ambtenaren tussen de lokale besturen onderling en andere Vlaamse overheidsdiensten mogelijk te maken. Is een dergelijk systeem haalbaar voor de nabije toekomst en hoe staan de lokale besturen daar tegenover ? Is een dergelijk systeem niet nadelig voor kleinere besturen die niet dezelfde carrièreperspectieven kunnen aanbieden als grotere entiteiten ? De spreker staat wel positief tegenover het voornemen op zich.

Namens de minister antwoordt de heer *Guido Decoster*, directeur-generaal van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, dat er momenteel geen mobiliteitsmogelijkheden bestaan tussen de Vlaamse en de lokale administraties. Hiervoor zou een rechtsgrond moeten worden gecreëerd in het Vlaams gemeentedecreet en het zou ook voorzien moeten worden in het personeelssatuut van de Vlaamse ambtenaren. De minister wenst die mogelijkheid wel te scheppen. Er is vandaag in een aantal gevallen wel mobiliteit mogelijk tussen ambtenaren van een gemeente en een OCMW. Dat is bijvoorbeeld het geval met de ontvangers. Maar die mogelijkheden zijn begrensd door de wet. Als men dus in de toekomst meer mobiliteit wil mogelijk maken, is een nieuwe regelgeving nodig. Vlaande-

ren zal hiervoor bevoegd worden vanaf 1 januari 2002.

4.3. Intergemeentelijke samenwerking

De heer *Marcel Logist* meent dat de overgang naar het nieuwe decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking niet gemakkelijk zal zijn voor de lokale besturen en hen voor heel wat juridische knelpunten zal plaatsen. Daarom moet er vanuit de administratie Binnenlandse Aangelegenheden in een constante opvolging en begeleiding worden voorzien.

De heer *Mark van der Poorten* verwacht op termijn heel wat problemen bij de uitvoering van dat decreet. Een van de positieve effecten is wel dat de gemeenten nu een keuze kunnen maken uit een ruimere waaier van samenwerkingsmogelijkheden. De spreker vraagt wanneer de aangekondigde omzendbrief inzake het nieuwe decreet zal worden verzonden. De gemeenten hebben immers behoefte aan informatie en begeleiding om concrete problemen het hoofd te bieden. Tevens stelt zich de vraag naar het lot van de opvolgingscommissie die naar aanleiding van de bespreking van het decreet werd aangekondigd.

De heer *Dirk De Cock* is van oordeel dat het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking een grote mate van transparantie en flexibiliteit vertoont. In die zin staat hij positief tegenover het decreet. Hij stelt dat de minister allicht de komende studiedagen over dat decreet afwacht vooraleer zijn omzendbrief te versturen. Waarschijnlijk zullen er op die studiedagen nog allerlei vragen vanuit het werkveld opduiken, waarop dan in de omzendbrief kan worden geantwoord.

4.4. Pilotprojecten samenwerking gemeenten – OCMW's

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt dat een overzicht zou worden gegeven van de gesubsidieerde pilotprojecten en van hun inhoud.

De *minister* antwoordt dat er nog geen gesubsidieerde projecten zijn over deze aangelegenheid. Wel onderzoekt de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur momenteel in samenwerking met externe deskundigen de bestuurlijke verhouding tussen gemeenten en OCMW's. Nu de gemeentewetgeving is geregionaliseerd mag men verwachten dat het beleid van beide besturen beter op elkaar wordt afgestemd. In afwachting van de resultaten van het onderzoek van de HRBB, is nog geen regeling voor projecten uitgewerkt. De kredieten zijn voorzien

zodat gestart kan worden zodra er meer duidelijkheid is over de opties.

4.5. Geïntegreerd loket – portaalsite van de Vlaamse overheid – sociaal huis

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat de portaalsite van de Vlaamse overheid een stap moet zijn naar klantgerichte dienstverlening en naar administratieve vereenvoudiging. Er zouden daarbij verbindingen zijn voorzien voor de integratie van de gemeentelijke informatie. Wanneer zal dat concreet bruikbaar zijn? Kan men van de Vlaamse portaalsite rechtstreeks doorklikken naar de gemeentelijke sites?

De spreker heeft in zijn gemeente alvast geen vorderingen vastgesteld inzake het geïntegreerd loket. Hij vindt de loketfunctie een louter theoretisch concept dat geen toepassing zal vinden zolang de gemeenten het zelf niet doen. Hij stelt tevens vast dat het in het regeerakkoord aangekondigde sociaal huis nergens geconcretiseerd wordt.

De heer *Dirk De Cock* stelt dat sommige gemeenten met betrekking tot de loketfunctie nu reeds één of meer ambtenaren opleiden en dat zij inzake doorverwijzingen al richtlijnen hebben gekregen. Sommige gemeenten hebben ook al een schepen van informatica aangesteld die de gemeente – soms met zachte dwang – de 21ste eeuw moet binnenloodsen. Bepaalde gemeenten organiseren gratis ICT-cursussen voor bepaalde doelgroepen zoals senioren, zodat die de gemeente bijvoorbeeld via e-mail kunnen contacteren of on line documenten kunnen raadplegen. Allicht gaat het hier nog om een minderheid van de gemeenten, maar niettemin is het informatiseringsproces bezig.

De *minister* verklaart dat de portaalsite van de Vlaamse overheid een erg complex project is dat nog volop in voorbereiding is. Het is de bedoeling om linken te leggen met de websites van de gemeenten. Op dat thema werd uitvoerig ingegaan tijdens de begrotingsbesprekingen in de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken.

4.6. Districtsraden

Mevrouw *Hilde De Lobel* betreurt dat er in de beleidsbrief niets terug te vinden is over de districtsraden. Nochtans besteedt de beleidsbrief veel aandacht aan de versterking van de lokale democratie en bestuurskracht. De districtsraden zouden in dat kader een belangrijke rol kunnen spelen, maar die mogelijkheid wordt volledig onbenut gelaten. De

districtsraden in Antwerpen hebben om politieke redenen – de angst voor alternatieve meerderheden – slechts een minimale invulling gekregen. De spreker illustreert dat met enkele voorbeelden. Recentelijk werd de begroting besproken van het district Antwerpen, dat numeriek de belangrijkste districtsraad heeft. De aanleg van één enkel plein slorpt er tweederde van de totale begroting op, hetgeen een aanduiding geeft van de mogelijkheden van de Antwerpse districtsraad. Tijdens een voorbereidende vergadering op een komende districtsraad werd lang gediscussieerd over de heraanleg van pleintjes. Nog voor de districtsraad tot een beslissing kon komen, heeft de Antwerpse gemeenteraad het definitieve werkplan, inclusief de ontwerptekeningen, goedgekeurd. Vervolgens mag de Antwerpse districtsraad er nog eens zijn zeg over doen. Een en ander leidt tot een gevoel van totale nutteloosheid bij de districtsraadsleden. Dat valt te betreuren want die raden zijn een belangrijk instrument om het bestuur dicht bij de burger te brengen.

Mevrouw De Lobel stelt dat de districtsraden werden ingericht via een federale wet. De bevoegdheid over de districtsraden werd met de Lambermontakkoorden geregionaliseerd. De spreker vraagt of de minister bereid is de huidige wettelijke regeling te herzien ten einde de districtsraden een echte kans te geven. Als dat niet het geval is, lijkt het haar beter de districtsraden op te doeken.

De heer Jo Vermeulen is van oordeel dat er in Antwerpen verschillende districten zijn waar men, weliswaar met beperkte middelen, relatief goed werk levert. Hij denkt dat de Antwerpse districtsraad een extra moeilijke opdracht heeft gelet op het groot aantal inwoners en de nauwere verwevenheid van het district met de stad dan pakweg het district Hoboken of Wilrijk. Die laatste kunnen gemakkelijker los van het stedelijke niveau een eigen identiteit ontwikkelen.

De minister antwoordt dat de huidige regeling inzake de districtsraden voortvloeit uit een federale invulling van de gemeentewet. Er lagen alleszins goede bedoelingen aan de basis van die regelgeving, met name meer democratie en het beleid dicht bij de bevolking brengen. Er zal zeker een moment moeten komen waarop de goede en minder goede aspecten en ervaringen van de regelgeving worden verzameld en geëvalueerd. De districtsraden zullen alleszins een onderdeel vormen van de discussie die er moet worden gevoerd over het te ontwikkelen gemeentedecreet.

De minister neemt acte van de ingebrachte opmerkingen. Hij denkt dat veel wrevel te maken heeft met een gebrek aan financiële middelen. Zonder voldoende middelen kan men immers geen beleid voeren. Er moet wel een coherentie en complementariteit zijn met het beleid dat door het stadsbestuur gevoerd wordt.

5. Gemeentelijke financiën

5.1. Financiële gevolgen van de politiehervorming voor het opstellen van de gemeentebegrotingen 2002

De heer Mark Van der Poorten merkt op dat de gemeenten momenteel hun begroting voor 2002 aan het opmaken zijn. De financiële gevolgen van de politiehervorming zijn daarbij een grote onbekende en dus het belangrijkste onderwerp van discussie. De minister kondigt hierover een onderhoud aan met de premier en de minister van Binnenlandse Zaken. Het kernkabinet zou zopas beslist hebben om in het voorjaar dotaties ter beschikking te stellen, hoewel die middelen niet op de begroting zijn voorzien. De spreker vraagt welke suggesties men momenteel kan geven aan de gemeenten voor het opstellen van een sluitende begroting. Welke houding zal de minister desgevallend aannemen indien er deficitaire gemeentelijke begrotingen worden ingediend? Zal de minister de provinciegouverneurs daaromtrent instructies geven? De spreker benadrukt dat het aangehaalde probleem reeds lang bekend is. Naar aanleiding van interpellaties en vragen om uitleg heeft de minister van Binnenlandse Aangelegenheden steeds geantwoord dat hij de concrete uitvoering van de politiehervorming nauwlettend zou opvolgen en dat hij het Vlaams Parlement op de hoogte zou houden van de evolutie. De spreker beseft dat de financiële gevolgen van de politiehervorming niet de bevoegdheid zijn van de minister. Ten aanzien van de in voorbereiding zijnde gemeentebegrotingen is het niettemin belangrijk te weten welk signaal de minister zal geven aan de gemeentebesturen.

De minister antwoordt dat hij zich in dat dossier steeds heeft willen opstellen als een partner van de Vlaamse gemeenten. Hij heeft opgetreden als een soort doorgeefluik van de gemeenten naar de federale verantwoordelijken. Bovendien heeft de Vlaamse regering trachten te wegen op de federale besluitvorming in het dossier.

Er zijn volgens de minister verschillende scenario's mogelijk om de gemeenten per omzendbrief onderrichtingen te verschaffen over de opmaak van hun begrotingen. Hij schetst twee hypothetische

scenario's. Men zou aan de gemeenten kunnen suggereren om hun politiebegroting, wat de uitgaven betreft, ongemeen hard en duidelijk op te stellen, met extra uitgaven voor nieuw personeel, nieuwe huisvesting, enzovoort. Aan de inkomstzijde kan men dan de inkomsten van 2001 inschrijven, vermeerderd met bijvoorbeeld 2%. Het verschil tussen uitgaven en inkomsten zou men dan kunnen toeschrijven aan minister Duquesne, de factor die de politiebegroting sluitend zou kunnen maken. De gemeentelijke politiebegroting komt dan bij de gouverneur terecht, die er dan allicht zal op wijzen dat de (federale) minister van Binnenlandse Zaken die begroting niet kan goedkeuren. De (Vlaamse) minister van Binnenlandse Aangelegenheden zou hieruit kunnen besluiten dat het probleem bij de federale minister ligt. Maar in dat scenario blijven er grote knelpunten, bijvoorbeeld inzake personeel, uitbetaling van lonen, ... Er stelt zich dan dus een gewetensprobleem over de vraag hoe een en ander verder moet op het terrein.

Een tweede scenario kan zijn dat de politiebegroting volledig wordt ingevuld wat de uitgaven betreft, en dat de tekorten gedragen moeten worden door gemeentelijke middelen. In dat geval is de gemeente verplicht om bijvoorbeeld zijn investeringen in openbare werken te verminderen, maar de politiebegroting zal wel sluitend zijn, dit allicht tot tevredenheid van de gouverneur en de federale minister van Binnenlandse Zaken. In dat scenario zal echter een groot deel van het geld dat de gemeenten via het Gemeentefonds krijgen, opgeslorpt worden door de politiehervorming. Dat zou betekenen dat Vlaanderen moet opdraaien voor de kosten van een federale politiehervorming. Ook dat scenario is voor de minister onaanvaardbaar.

Er stelt zich hoe dan ook een conflictsituatie. Niettemin wil de minister het pad van de legaliteit blijven bewandelen. Een ministeriële omzendbrief mag immers geen vorm van illegaliteit inhouden. De minister zal binnenkort overleg plegen met de gouverneurs over de problematiek. Nadien volgt dan een gesprek met de premier en de federale minister van Binnenlandse Zaken. De minister wil de uitkomst van dat overleg afwachten. Hij zal het Vlaams Parlement en de gemeenten daarover zo spoedig mogelijk inlichten.

5.2. *Gelijke boekhoudkundige regels voor gemeenten en OCMW*

De heer *Marcel Logist* vindt het bijzonder belangrijk dat er voor gemeenten en OCMW's een gelijklopend financieel stelsel en gelijkaardige boekhoudkundige regels worden uitgewerkt. In heel wat

kleine gemeenten is de gemeente-ontvanger vandaag ook de OCMW-ontvanger. Door het huidige verschil in financiën en boekhouding tussen de twee besturen, zien die ontvangers vaak het bos door de bomen niet meer. Gemeenten en OCMW's hebben weliswaar verschillende opdrachten en bevoegdheden waardoor er altijd verschillen zullen blijven, maar men zou in ieder geval deodeloze verschillen moeten wegwerken.

De heer *Dirk De Cock* stelt dat de gelijkvormige financiële organisatie van gemeenten en OCMW's in een stroomversnelling komt doordat het gemeentelijk beleid dankzij de Lambermontakkoorden volledig in handen komt van de Vlaamse overheid.

De *minister* vindt het opportuun dat er gezocht wordt naar een gelijklopende boekhouding voor gemeenten en OCMW's. Daarom werd vorig jaar opdracht gegeven aan professor Umans van het LUC om een onderzoek te doen naar de convergentie tussen de gemeente- en de OCMW-comptabiliteit. Die studie is nagenoeg afgerond en moet leiden naar een nieuw algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit. Het is de bedoeling dat reglement uit te testen in een aantal gemeenten vooraleer tot een algemene invoering over te gaan.

5.3. *Gemeentelijk effectenrapport (GER)*

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat de Vlaamse regering een GER heeft vooropgesteld om de financiële gevolgen in te schatten voor de lokale besturen van beslissingen van de Vlaamse overheid. De afgelopen maanden zijn er drie belangrijke dossiers geweest voor de gemeentebesturen, met name de intergemeentelijke samenwerking, de lokale werkwinkels en de Lorgo's van minister Vogels. In elk van die drie dossiers is het GER achterwege gebleven.

5.4. *Problematiek van laattijdige doorstorting – gewestbelastingen*

De heer *Dirk De Cock* wijst op de vaak laattijdige doorstorting door de federale overheid van de aanvullende personenbelasting. Daardoor kunnen de gemeenten in financiële moeilijkheden geraken, niet in het minst in het kader van de politiehervorming.

De heer *Mark Van der Poorten* verwijst naar een uitspraak van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, de heer Dirk Van Mechelen. Die stelde dat hij niet van plan was om de gewestbelastingen, die ingevolge de Lambermontakkoorden vol-

gend jaar volledig naar de deelstaten worden overgeheveld, voor het jaar 2005 zelf te innen. De inning zou tot dan federaal blijven. De spreker herinnert eraan dat het Vlaams Parlement vragende partij was om die bevoegdheid te verkrijgen. Bovendien zijn er vaak problemen geweest met het langdurig innen en het laattijdig doorstorten door de federale overheid. Dan stelt zich de vraag waarom Vlaanderen de inning niet onmiddellijk zelf – en beter – zou doen. Kan er eventueel worden overwogen om de inning uit te besteden, zoals dat nu al het geval is voor de inning van het Kijk- en Luis-tergeld?

De *minister* neemt een principiële houding aan met betrekking tot de vraag tot uitbesteding van de inning van gewestbelastingen. Belastingen moeten volgens hem geïnd worden door de overheid en niet door de private sector (of afgeleiden ervan). Aan de private sector kunnen wel andere opdrachten toevertrouwd worden, maar niet het innen van belastingen.

Wat de timing om de gewestbelastingen zelf te innen betreft, is de minister bereid de gestelde vraag aan minister Van Mechelen over te maken, zodat die daarop kan antwoorden in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

6. Varia

6.1. Provinciefonds

De heer *Mark Van der Poorten* stelt vast dat de provincies zoals vorig jaar een krediet van 2,9 miljard frank krijgen toebedeeld. De minister vindt blijkbaar dat de provincies geen extra middelen nodig hebben, nadat vorig jaar één miljard frank van het Provinciefonds werd afgeroomd. Intussen heeft men moeten vaststellen dat bijna alle provincies in 2001 hun belastingen hebben verhoogd. De burger heeft dus meer moeten betalen, hetgeen haaks staat op de beleidsintenties van deze regering.

6.2. Plattelandsbeleid

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat er in de beleidsbrief geen aandacht wordt besteed aan de specifieke plattelandsproblematiek.

De *minister* verwijst naar het regeerakkoord waarin de plattelandsproblematiek uitgebreid aan bod komt. In het nieuwe ontwerp van decreet tot hervorming van het Gemeentefonds zullen belangrijke elementen worden ingebracht die een versterking van de financiële mogelijkheden van de landelijke

gemeenten zullen inhouden. Als parameters komen daarin onder meer de open ruimte, het aantal kilometers landelijke wegen en sociale gegevens (veroudering van de bevolking) aan bod.

6.3. Omzendbrieven Peeters betreffende het taalgebruik

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat de omzendbrieven van voormalig minister van Binnenlandse Aangelegenheden, de heer Leo Peeters, betreffende het taalgebruik ter discussie staan. Sommige Vlaamse politici zouden de opportuniteit van die omzendbrieven nu in twijfel trekken. Zal de Vlaamse regering de strekking van de omzendbrieven handhaven? Heeft de regering een strategie ontwikkeld wanneer er een negatieve beslissing terzake zou vallen van de Raad van State?

De *minister* verklaart dat er geen sprake van is om die omzendbrieven ongedaan te maken. Als legalist is hij wel bereid de uitspraak van een bevoegde rechtbank daaromtrent te aanvaarden op het ogenblik dat er geen beroep meer mogelijk is.

III. Bespreking Stedenbeleid

1. Algemene beschouwingen

De heer *Jo Vermeulen* verwijst naar de ‘bekentenis’ van de minister in de beleidsbrief dat het voeren van een stedenbeleid in Vlaanderen niet vanzelfsprekend is en dat het treffen van specifieke maatregelen voor een beperkt aantal steden niet altijd op enthousiasme wordt onthaald. De spreker is blij met die bekentenis, al meent hij dat ze nog vrij eufemistisch geformuleerd is. Verheugend is bovendien dat die stelling uitgebracht wordt door een minister die zelf niet afkomstig is uit een grote stad. In Vlaanderen is het extra moeilijk om te pleiten voor een specifiek stedenbeleid omdat er zo weinig grote steden zijn. In Nederland bijvoorbeeld zijn er meerdere zodat men een gemeenschappelijk beleid kan voeren. In Vlaanderen wordt het beleid gemakkelijker geïndividualiseerd naar de steden zelf. Het vergt alleszins politieke moed om tegen het gebrek aan enthousiasme voor een specifiek stedenbeleid in te gaan.

2. Stadsvernieuwingsfonds

Vanuit een kritisch-opbouwende houding stelt de heer *Jo Vermeulen* dat hij van de minister nog iets meer politieke moed had verwacht. Als voorbeeld haalt hij het stadsvernieuwingsfonds aan, dat zich

oorspronkelijk zou richten op een beperkt aantal steden, maar die beperking is in de loop van de voorbereiding van het decreet opgeheven. Nogtans was de minister, die zelf woonachtig is in een landelijke gemeente, goed geplaatst om de initiële voorstellen door te drukken ten gunste van de steden. De spreker maakt de vergelijking met het verdrag tussen China en de Verenigde Staten in de jaren zeventig. De toenmalige president Nixon kon dat realiseren omdat niemand hem van communistische sympathieën zou verdenken. Een echt stedenbeleid wordt met andere woorden best ontwikkeld door iemand die zelf niet uit de stad komt. Stedelingen krijgen immers het verwijt om voor de eigen zaak te pleiten.

De heer Vermeulen beaamt de stelling in de beleidsbrief dat stadsbuurten en –wijken steeds aantrekkelijker worden. Het komt er inderdaad op aan op die trend in te spelen en ze te versterken. Ter illustratie wordt verwezen naar het recente werkbezoek aan de stad Antwerpen waaruit is gebleken dat er in Antwerpen (en andere steden) heel wat ten goede beweegt.

Ook de heer *Bart De Smet* verwijst naar de stelling dat het voeren van een stedenbeleid in Vlaanderen niet vanzelfsprekend is. Het beleid op het terrein vordert trager dan wenselijk is. De spreker meent dat de uitbreiding van het aantal steden dat projecten kan indienen voor stadsvernieuwingsprojecten tot meer dan 30, alleszins niet de aangewezen weg is. In plaats van een stad in zijn globaliteit te bekijken zou het ook beter zijn om zich toe te spitsen op het wegwerken van stadskankers. Die zou men in kaart moeten brengen en aan de hand van impulsen wegwerken. Diepgaande problemen kunnen alleen maar opgelost worden wanneer de inspanningen geconcentreerd worden op een beperkt aantal gebieden. Te grote versnippering van middelen levert geen resultaten op en moet dan ook vermeden worden.

De heer *Dirk Holemans* begrijpt wel dat er veel gegadigden zijn voor de beperkte middelen van het stadsvernieuwingsfonds, maar die middelen zouden toch moeten gaan naar de steden waar de behoeften het grootst zijn.

De minister geeft een overzicht van de middelen die ter beschikking staan van de steden. 43,5% van de middelen uit het Gemeentefonds gaat naar de steden Antwerpen en Gent. Nog eens 15% van het Gemeentefonds gaat naar de centrumsteden. De 13 steden zullen aanspraak kunnen maken op 4 miljard frank (ongeveer 100 miljoen euro) uit het Stedenfonds.

Het Stadsvernieuwingsfonds heeft wel een verruimde invulling gekregen, in die zin dat er een dertigtal (centrum)steden voor in aanmerking komen. De minister stelt dat het op te richten Stadsvernieuwingsfonds zal uitgaan van een projectbenadering. Het ontwerp van decreet inzake het Stadsvernieuwingsfonds zal de modaliteiten bevatten om de ingebrachte projecten te beoordelen. Op die manier kunnen de ingediende projecten op een objectieve manier worden beoordeeld. De minister erkent dat de discussie over het Stadsvernieuwingsfonds niet eenvoudig is geweest. Uiteindelijk moest er echter een beslissing genomen worden. Een versnippering van de middelen over een groot aantal steden kan inderdaad gevolgen hebben voor de effectiviteit. Door de projectinvulling moet het echter mogelijk zijn om toch een aantal middelen te bundelen.

3. Studies en campagnes inzake stedenbeleid

De heer *Jo Vermeulen* wijst erop dat er in het kader van het stedenbeleid heel wat colloquia, studiedagen, rapporten en campagnes worden ontwikkeld. Hij vreest dat het stedenbeleid op het terrein door al die initiatieven een beetje ondergesneeuwd geraakt. In de beleidsbrief wordt weer een nieuwe studie aangekondigd, dit keer van Censydam over het thema 'Leven en wonen in de stad' met als doel een beter inzicht te verwerven in de houding van de burger ten aanzien van het leven en wonen in de stad. In feite is er daarover al veel studiewerk beschikbaar en bestaat er al een goed wetenschappelijk onderbouwd inzicht in de thema's wonen, leven en werken in de stad. Het komt er voor de politiek uiteindelijk op aan verantwoordelijkheid op te nemen. Zoals men in het kader van het stadsvernieuwingsfonds de verantwoordelijkheid niet mag afschuiven naar de jury die de projecten moet beoordelen, mag men zich in het kader van het algemene stedenbeleid niet verschuilen achter rapporten en onderzoeken van studiebureaus.

De heer *Bart De Smet* sluit zich aan bij bovenstaande bedenkingen inzake het vele studiewerk. Een echt stedenbeleid moet uiteindelijk op het terrein worden ontwikkeld. Op dat vlak schiet het beleid momenteel te kort.

De heer *Dirk Holemans* toont zich verheugd dat in het kader van het Witboek het debat met de burgers wordt aangegaan. Dat zal een verrijking betekenen ten aanzien van het vroegere debat, dat vooral onder experts werd gevoerd. De spreker vraagt om het debat ook in deze commissie te voeren en daarmee niet te wachten tot het geheel in een eindrapport is verwerkt. Het zou alleszins inte-

ressant zijn de commissie te confronteren met de inzichten die de burgers naar voor hebben geschoven. Dat sluit trouwens aan bij de bedenking in de beleidsbrief dat de betrokkenheid van de burgers bij het beleid moet worden verhoogd.

De *minister* beaamt dat studies het algemeen stedenbeleid niet mogen ondersneeuwen. Anderzijds kunnen studies een appreciatie geven over de vraag of het vooropgestelde beleid zal slagen. Die zijn te onderscheiden van louter probleemstellende of beschrijvende studies. Het is voor de overheid dus belangrijk om te weten of een bepaald beleid succes zal kennen of dat er integendeel nog andere factoren meespelen die maken dat het niet zal lukken. In het kader van het stedenbeleid moet men bijvoorbeeld niet alleen aandacht hebben voor de burgers, maar ook voor economische factoren, veiligheid, winkelcentra, leegstand, enzovoort. Het gaat dus om verschillende componenten die in een geheel moeten ondergebracht worden. Hiervoor zijn goede studies toch wel belangrijk.

Wat Censydiam betreft, gaat het om een studie naar specifieke doelgroepen, met name senioren en jongeren. De minister is bereid om over die studie, evenals over het Witboek, ten gepaste tijde de discussie in het parlement te voeren.

4. Stedenfonds

De heer *Dirk Holemans* kijkt uit naar de oprichting van een Stedenfonds. Hij hecht er veel belang aan dat de 13 steden snel duidelijkheid wordt verschaft over de vraag in welke vorm en onder welke voorwaarden zij vanaf 2003 de beschikking zullen hebben over de huidige SIFplus-middelen. De spreker is akkoord dat men komaf moet maken met de bureaucratische rompslomp die met het SIF gepaard ging. Gelet echter op het feit dat er extra middelen worden gegeven, moet het toch mogelijk blijven om het lokaal stedelijk beleid voor een stuk in de gewenste richting te sturen. In het kader van het SIF bijvoorbeeld werden er impulsen gegeven voor een sociaal lokaal beleid en men heeft kunnen vaststellen dat er daaromtrent heel veel gebeurd is. In de beleidsnota 2000-2004 was er sprake van wijkontwikkelingsplannen. Dat is een goed instrument om een totaalbeeld te ontwikkelen, maar de steden moeten wel de autonomie hebben om een en ander zelf in te vullen. De spreker vraagt vandaar dat beleidsinstrument te operationaliseren.

5. Inclusief beleid

De heer *Mark Van der Poorten* stelt vast dat deze Vlaamse regering, zoals de vorige, veelvuldig de term inclusief beleid hanteert. Uit de praktijk is echter gebleken dat het beleid onvoldoende inclusief wordt gevoerd. De minister van Binnenlandse aangelegenheden zou nochtans kunnen optreden als coördinator van het Vlaams beleid naar de lokale besturen. In het kader van zijn bevoegdheid Stedelijk Beleid maakt de minister een onderscheid tussen grootsteden, centrumsteden en regionale steden. Intussen wordt er in het kader van de ruimtelijke ordening gewerkt met een afbakening van stedelijke gebieden, regionaal-stedelijke gebieden en kleinstedelijke gebieden. Er zijn ook raakpunten met de problematiek van de huisvesting, bijvoorbeeld in het kader van de afbakening van woonvernieuwingsgebieden. De spreker vraagt dat er een betere afstemming komt tussen al die afbakeningen. Als men dus in het kader van de ruimtelijke ordening tot een afbakening van een stedelijk gebied komt, moet dezelfde afbakening ook gehanteerd worden in het kader van het stedelijk beleid.

Ter illustratie verwijst de spreker naar de stad Aalst. De inwoners van Aalst kunnen genieten van een verhoogde premie voor renovatie en nieuwbouw. De stad Aalst omvat echter ook een tiental buitengemeenten met een zeer landelijk karakter, waar de nood aan die premie niet groot is. Anderzijds is bij het stedelijk gebied Aalst een andere gemeente afgebakend die wel te maken heeft met de gevolgen van verstedelijking, maar die geen aanspraak kan maken op de verhoogde premies.

De *minister* erkent dat er nood is aan een grotere coördinatie. Er zijn in de praktijk inderdaad incoherenties vast te stellen. Er zijn dus afspraken nodig om een grotere complementariteit te bereiken tussen de beslissingen van verschillende ministers.

6. Europese ministerconferentie Stedenbeleid van 8 en 9 oktober 2001

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt wat de inbreng is geweest van Vlaanderen in het kader van de Europese ministerconferentie Stedenbeleid. Tevens vraagt zij enige toelichting over de inhoud en de besluiten van de conferentie.

Namens de minister verklaart de heer *Luc Bral*, kabinetsmedewerker, dat het ging om een informele ministerconferentie op Europees niveau. Vlaan-

deren is actief betrokken geweest bij de voorbereiding ervan, onder meer via participatie aan werkgroepen. De spreker verklaart de resoluties van die conferentie aan de commissieleden te bezorgen. Op Belgisch niveau is er nog geen enkele interministeriële conferentie over stedenbeleid gehouden. Wel zijn er bilaterale contacten met federaal minister Picqué, bevoegd voor het grootstedenbeleid.

IV. Indicatieve stemmingen

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002 (bevoegdheden van minister Van Grembergen –Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

De verslaggevers,

Jo VERMEULEN
Marcel LOGIST

De voorzitter,

Jan PENRIS
